

haja, izvešeni podeljki, vsak dan jutraj. Redništvo, ulica sv. Frančiška
Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopolnjeval se mora v redni roki, rokopisi se
pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne sprejemajo, rokopisi se ne sprejemajo.
Anton Gerbec. — Lastnik tiskarne: — Lastnik tiskarne: — Lastnik tiskarne: —
Znaša za mese L 7.—, 3 mesece L 20.—, 6 mesecev L 35.—, 1 leto L 60.—
Za inozemstvo mesečno 4 lire več.

NOVOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v
širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov po 40 cent.
osmrtnice zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov
mm po L 2 — Mall oglasi po 20 cent. beseda, najmanj po L 2 — Oglasi
naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv.
Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Evropski položaj

Francoska zasedba ruhrske kotline in
ti-li odpor Nemcev je razburila evropsko
javnost, kar je umevno. Splošna nape-
tost političnega položaja tudi z ozirom na
orientalsko-turško vprašanje kakor tudi
francosko-angleški spor vse to je še po-
večalo vznemirjenje in zmedo v svetovno-
političnem položaju.

Kako je vse zmedeno in kaotično, nam
dokazuje že samo dejstvo, da se govori o
predstojenih vojnah tako, kakor da bi šlo
za klatenje oreh. In to danes, ko vse
človeštvo še krvavi iz nešteti ran, ki jih
je prizadejala svetovna vojna in ko se ev-
ropsko gospodarsko življenje vna v mučni
stiski. Kako je to mogoče? Ali je res tu
vojna nevarnost, in če pride do kakih spo-
padov, kakšen obseg bo zavzela ta "ne-
znanka" temne prihodnosti? In dalje: kdo
se bo boril in proti komu, zakaj? itd. Vse
pohotne vprašanje se nam vsiljuje, ko
beremo razna poročila v listih, poročila,
ki so tal, da zamorejo zares razburjati
javnost.

Zato je umevno, če razmotrivamo to
vprašanje trezno in se ne dajamo zavesti
od raznih časopisnih rac, ki večkrat niso
le nedolžne race, ampak so te vesti drago
plačane, ker služijo gotovim brezvestne-
m za špekulacije.

Posebno če pomislimo, da je valutno
verizništvo še vedno v klasu, tedaj je
umevno, da so ljudje, ki imajo interes na
valovanju najrazličnejših valut. Zatorej
moramo sprejeti vse nepričakovane sen-
zacionalne vesti iz tega ali onega kraja
Evrope z vsjo potrebno previdnostjo, da
ne pademo tudi mi navadni zemljani v
nastavljene zanke valutnih veriznikov. Če
ne riskiramo denarja kot neudeleženci
pri tej neferni igri, riskiramo pa dušni
mir, ki je ključ vsemu materialističnemu
naziranjemu današnjih časov, vendar še ved-
no veliko vrednejši od cekinov.

Vendar pa nočemo nikakor trditi, da bi
bil položaj v Evropi dober, ne zakrivajmo
si oči s pretiranim optimizmom. Napetost
je tu, nezaživelost je velika in splošna.
To je dejstvo, ki se ne da utajiti. Tudi je
zasedba ruhrske kotline po Francozih
nevarna igra zanje in za ostali svet, toda
zopet zamoremo z absolutno gotovostjo
trditi, da absolutne vojne nevarnosti ni,
vzaj za Evropo ne.

V današnji evropski politiki prihajajo v
poštev tri državne velesile, ki utegnejo
odločiti o vojni in miru, in to so: Anglija,
Francija in Rusija. Po svojem geografskem
položaju in po svoji moči so danes v Ev-
ropi edino te tri države v stanju voditi sa-
mostojno in svojo politiko. Vse druge ar-
žave so več ali manj politično in gospo-
darsko odvisne od imenovanih velesil. (Da-
ne smemo pač tudi Rusijo prištevati že
k velesilam, temu ne more nihče opore-
kati, kljub temu, da je rusko vzpostaviti-
veno delo še v povojih). In torej ne mo-
rejo voditi popolnoma samostojne poli-
tike. Z drugimi besedami povedamo: Če
nobena izmed imenovanih velesil ne
voje, tedaj je jasno, da vojne ne more
biti. Mogla bi nastati topotam kakšna
mala praska, ki pa bi bila kmalu udušena,
da bi se le omenjene države izrekle in na-
stopile proti malim kršiteljem evropskega
miru.

V kateri izmed omenjenih držav pa bi
mogla danes prevladati volja za vojno?

Ce si ogledamo politiko Anglije v zad-
njem času, tedaj moremo ugotoviti, da se
posebno Anglija z vsemi silami trudi, da
bi se dosegel v vseh splošnih vprašanjih,
ki mučijo današnjo Evropo, sporazum pri
zelenih mizah. To nam posebno nazorno
dokazuje konferenca v Lausanni. Se take
predzre zahteve Turkov, ne ruske gro-
žnje niso izost. le angleških delegatov, ki so
požrli dosti gre-kih in niso pustili, da bi
prišlo do preloma pogajanj. Angleško od-
poslanstvo se je pokazalo zelo popustljivo
in je v tem oziru Anglija doživela več di-
plomatčnih udarcev. V Angliji se je proti-
vila pretiranim francoskim zahtevam v od-
škodninskem vprašanju vsaj deloma tudi
zato, da se ohrani v Evropi razpoloženje
za mir, ki je neobhodno potrebno, ako
naj se vrši obnovitveno delo Evrope z
uspehom. Vsakdo dobro razume, da ne
more biti danes v interesu Anglije, da se
vname kjerkoli kakšna vojna. Tudi An-
glija potrebuje zlasti z ozirom na svoje
kolonialne posesti vsaj par desetletij
miru, ako naj prebavi zadnjo svetovno
vojno.

Kaj pa Francija? Ne glede na težko fi-
nančno stanje francoske države; je treba
poudariti, da je francoski narod kot tak
svetovna vojna najbolj uvarila. Tri milijone
mož je izgubila v vojni Francija. In kaj
pomeni to za francoski narod, to dobro
vedmo. Francoski narod izumira, zakaj nje-
gova plodovitost stalno pada ali bolje
rečeno njegova neplodovitost narašča in
če pojde tako dalje še nekaj let, bo mogla
vsakoletna statistika ljudskega štetja kon-
statirati, da je število umrlih večje od no-
vorojenih. In to bi bil začetek rapidnega
propadanja. Ze iz tega ozira se mora torej
vsak Francoz v svoji duši protiviti proti
vsaki vojni, v kateri bi utegnil poginiti še
stotisoči najboljših moč nerodovitnega
francoskega naroda.

Morda je res, da stremi sedanja franco-
ska politika za razkosanjem Nemčije in da
za slednje zasledba ruhrske kotline tudi ta

smoter, vendar pa se je vršil pohod fran-
coskih vojakov brez krvavih žrtev. Nem-
čija je danes brez obrambe, zato so more
Francija "privoščiti" malo takšne nekr-
vave vojne. Toda v slučaju, da bi se polo-
žaj še bolj zapletel in bi grozila nova re-
šnična vojna, tedaj se bodo francoski dr-
žavniki dobro premislili, predno bi se od-
ločili za korak, ki bi utegnil povzročiti
smrt francoskega naroda. V skrajni nevar-
nosti se bo našel že kakšen "prijazen"
posredovalec bodisi v Londonu, bodisi v
Parizu ali Rimu, ki bo spravil Nemce in
Francoze k zeleni mizi, da se pobotajo.

V zadnjem času se mnogokrat sliši, da
stoji za nemško trdovratnostjo in za nje-
hovim pasivnim odporom sovjetska Ru-
sija. Ta poročila vedo povedati mnogo o
pogodbah vojaškega in političnega zna-
čaja, ki so se sklenile med Rusijo in Nem-
čijo. Rusi baje mobilizirajo, da prihitijo na
pomoč Nemčiji o pravem času. Istotako,
da pojdejo ruski regimenti Turčiji na po-
moč. Kaj je resničnega na vseh teh in po-
dobnih vesteh? Ali more Rusija resno mi-
sliti na kakšno vojno, danes, ko se je za-
čela jedva dvigati iz naravnost strašnega
gospodarskega položaja. In potem: kje so
tiste ruske armade, ki pojdejo v boj. Res
je, da more Rusija mobilizirati milijone,
toda kako naj jih oboroži, kje je artilerija,
kje so drugi vojni pripomočki, da niti ne
govorimo o prometnih razmerah. Ruske
armade bodo pač danes za silo dobre, da
bi utegnile obraniti svoje ozemlje pred
tujimi vpadniki, toda za kako ofenzivno
akcijo proti izvrstno oboroženim zapad-
nim državam nikakor niso danes ruske ar-
made še sposobne. Zato je vsako strahilo z
ruskimi vojskami brez podlage. In potem:
kje je vojna industrija. Brez industrije pa
ni mogoče voditi vojne. Velikanske to-
varne morajo neprestano izdelovati mu-
nicijo in liti topove, potem pa kje so tank-
si, aeroplani itd.

In dalje, kako naj prihitijo Rusija na po-

Italija

Sklep italijansko-švicarske trgovinske
pogodbe

CURIH, 27. Danes jutraj je bila podpi-
sana italijansko-švicarska trgovinska po-
goda.

Nova okrožnica papeža Pija IX.

RIM, 27. Nj. svetost papež Pij XI. je
naslovil na vse škofo katoliškega sveta
povodom tristoletnice smrti sv. Franciske
Saleskega encikliko pod naslovom "Re-
rum omnium".

Okrožnica proti avtomatom za igro

RIM, 27. Vsem prefektom v kraljevini
je poslal ravnatelj javne varnosti gen. De
Bono okrožnico, v kateri jih pozivlja, naj
pregledajo vse koncesije tihoče se avtomat-
ičnih naprav za igro ter poročajo do 28.
februarja.

Italijanski liberalci in fašizem

RIM, 27. Danes je sprejel ministrski
predsednik Mussolini v palači Chigi izvr-
šilni odbor italijanske liberalne stranke.
Odpislanstvo je obrazložilo g. Mussoliniju
stališče liberalcev napram vladi in fašiz-
mu. Liberalci smatrajo za svojo dolžnost,
da podpirajo delovanje sedanje vlade v
vsakem oziru. Ministrski predsednik je
vzel to izjavo na znanje ter je rekel, da bo
dal pozneje točen odgovor o odnosih
med liberalci in fašisti. Spritno dejstva, da
je bilo do sedaj opažati povsod med obe-
ma strankama popolnoma prijateljsko so-
delovanje, bi mogli zavzeti ti odnosi v
bodoče obliko tesne zveze med liberalci
in fašizmom.

Jugoslavija

Pred laško evakuacijo?

BELGRAD, 27. "Tribuna" poroča iz Ri-
ma, da je Mussolinijeva vlada že dala vse
potrebne instrukcije poveljstvu okupaci-
jskih čet v tretji dalmatinski coni in na Su-
šaku, da se pripravijo za odhod v prvih
dneh februarja.

Kakor doznava, je vlada dobila obve-
stilo, da bo ratifikacija sanmargheritskih
konvencij izvršena že v eni prvih sej ita-
lijanskega parlamenta.

Predsednik laške komisije za izvršitev
pogodbe bo general Minghetti(?).

Sporazum z Bolgarijo dosežen

BELGRAD, 27. Med jugoslovansko in Bol-
garsko je prišlo do popolnega sporazuma
glede likvidacije afere, ki je nastala iz če-
tastih vpadov na jugoslovensko ozemlje.
Postavi se mešana komisija, ki bo pre-
iskala zadnje dogodke ob jugoslovenski
meji in ukrenila vse potrebno, da se pre-
prečijo nadaljnji vpad četaških tolp. Bol-
garska vlada je že imenovala v to komi-
sijo 3 polkovnike, enega člana kasacijskega
sodišča, šefa oddelka za javno varnost in
načelnika oddelka za izvršitev medna-
rodnih pogodb. Jugoslovenski delegati bo-
do nemudoma imenovani.

Komisija se sestane v Belgradu ter od-
putuje nato v južno Srbijo, da ob bolgarski
meji na licu mesta določi potrebne var-
nostne odredbe.

Povodom vesti o vojaških pripravah v
Bolgariji je bolgarski odpravnik poslov v
Belgradu izročil zunanjemu ministru noto,
v kateri povdaja bolgarska vlada, da so
vse vesti o kakršnihkoli agresivnih name-

moč Nemčiji. Vmes je vendar Poljska, ki
bi se ne pustila kar tako za malo južno
pohrustati. Kako pa naj prično Nemci
vojno, ko so brez orožja in brez onih indu-
strijskih sredstev, s katerimi so delali
pravzate čudeže v svetovni vojni.

Zopet drugi pravijo, da upa Rusija na
svetovno revolucijo, ako pride do nove
vojne. Toda tudi ta je prazna. Boljševiz-
em je danes v zapadni Evropi likvidiran.
Klasičen zgled zato nam je Italija. Malo
je utopistov tudi med samimi komunisti,
ki bi resno upoštevali bojno revolucio-
narno razpoloženje množic. Edino, če bi se
vojna zavlekla, bi bilo to pričakovanje
utemeljeno. Toda Rusija sama potrebuje
miru.

In končno je Rusija socialistična dr-
žava. Sovjetsko Rusijo vodijo državniki,
ki so prepričani komunisti. Kako si je mo-
goče misliti, da bi šla sovjetska Rusija v
boj s kapitalistično Nemčijo in za interese
nemških veleindustrialev kakor so Stin-
čije. Sovjetska Rusija po svojih načelih
ne bi mogla nikakor podpirati v vojaško
močjo nobene buržoazne države, ako ne
bi hotela zaigrati svoje moč v Rusiji. Nekaj
drugače je kajpak diplomatska pomoč in
diplomske vezi. Toda popolnoma izklju-
čeno je, da bi šla ruski delavec in ruski
mužik danes v vojno komaj končala
v boj proti komurkoli v isto vrsto z drža-
vami, kjer se komunisti preganjajo. To
velja tudi glede Nemčije in Turčije. Za kaj
takega ne bi mogli ruski voditelji navdu-
šiti množic, a brez tega se ne da voditi
vojna, posebno če vlada v množicah utru-
jenost.

Iz povedanega zamotemo brez skrbi za-
ključiti, da je Rusija na zadnjem mestu
med onimi državami, ki bi si kakorkoli
mogla zleteti nove vojne. Položaj v Ev-
ropi je res tak, da vzbuja skrbi, toda če
bi imelo kaj izbruhniti, bi se to zgodilo
mimo volje današnjih državnikov Evrope,
izbruhniti bi pač samo od sebe in potem
bi šlo dalje, toda kakor rečeno neposredne
nevarnosti za to ni.

nih Bolgarije povsem neosnovane. Bolga-
rija je trdno odločena voditi napram svo-
jim sosedom in zlasti Jugoslaviji prija-
teljsko politiko.

Včeraj popoldne ob 4 je imel ministrski
svet sejo, na kateri je notranji minister
Vujičić referiral o situaciji v Južni Srbiji
in Crni gori. Na podlagi poročila vrhovnega
komandanta žandarmerije je ministrski
svet zaključil, da ostane izsledna komi-
sija, ki se nahaja v Južni Srbiji, še nekaj
časa tam, da dovrši svoj posel.

Povratak Josipa Stritarja. - Velikasten spre-
jem v Mariboru. - Prišlece ovacije na celem
potu. - Radost silovskega pesnika.

ROGAŠKA SLATINA, 27. Vrogaš se je pri-
peljal s posebnim vlakom v Rogaško Slatino
starosta slovenskih književnikov Josip Stritar,
slavljen na vsej poti kot triumfator.

Josip Stritar se je že dolgo pripravil na
povratak v domovino. V Aspagu pri Dunaju,
kjer je bival doslej, se mu je med vojno in de-
loma tudi še po prevratu slabo godilo. Ko se
je v Aspagu težko dobival živeti tudi za
drag denar, je moral naš literarni učitelj in
buditelj sedeti v zimski sunki v nezakurjeni
sobi. Z avstrijsko penzijo mu je bilo le malo
pomagalo in strašni avstrijski draginji. Kon-
čno se je vendar domovina spomnila, da mora
svoje velike značnice ceniti tudi pred smrtjo.
Tako ga je zadnje čase domovina zalagala z
življenjem, sam pa se še ni mogel takoj odzvati
njenemu klicu, naj se vrne v njeno naročje.
In ko se je pred tremi meseci odločil, da se
vrne pod domači krov, mu je nepričakovano
zbolela njegova zvesta družica soproga in je
odhod iz Aspaga zopet moral odložiti. Sled-
njič je bil določen za Stritarjev povrtek če-
rtrek, 25. januarja.

Na prvi slovenski postaji, v St. Lju, je do-
življal prvo presenečenje. Na peronu ga je nam-
reč pričakovala šolska mladina z učitelji, ki
se je poklonila velikemu učniku naroda in
ga obsula s cvetjem.

Medtem pa so v Mariboru že hitele ogo-
rme množice ljudstva proti kolodvoru, ki je
bil silno natrpan. Mladina je prišla z zastavi-
mi, dame s cvetjem, vojska in železni-
čarska godba in na tisoče in tisoče občinstva.
Še na strelhi so stali ljudje. Tolikih množic še
ni videl Maribor pri nobenem sprejemu. Br-
zovlak se je mogel le počasi peljati na peron,
kjer so železničarji in stražniki komaj delali
prostor orjaški lokomotivi. Na peronu so pri-
čakovali Stritarja župan Grčar, okrajni gla-
var dr. Lašič, načelniki raznih uradov in
oficirji pod vodstvom polkovnika Draškovića.

Ko je narod zagledal pesnika-starčka, ki so
ga dvignili k oknu vagona, so zadoneli zvoki
obeh godb, ozračje pa so prebisli silni in
rezki vzkliki: "Živio! Slava Tebi!" Vse se je
gnetlo, da vidi pesnika, ki je nato s pomočjo
dr. Stera zopet sedel in sprejemal pozdrave
in darove ljubozni. Največje veselje je imel
z vinom, ki mu ga je poklonilo narodno že-
nstvo. Poklonil jim je svoj podpis s pripombo:
Hvala. Župan Grčar je imel s stopnišča va-
gona na narod nagovor, v katerem je izražal
radost in veselje ljudstva nad povratkom pe-
snika in praznovanju njegove vrline. Govorila
sta tudi dr. Medved in okrajni glavar dr.
Lašič, ki je sporečil občinstvu zahvalo pe-
snika za navdušeni sprejem. Kljub utrujenosti
je Stritar z veseljem segel v roke zastopnikom
oblasti in korporaciji. Urednik Rehbar in dr.
Kacafura sta mu imenom Orjura prinesla lo-
vorjev venec, ki ga je Stritar vso pot z ve-
seljem ogledoval in ga hotel imeti nepre-
stano pri sebi. Izmed številnih gratulantov je
osebno poznal edino dr. Kukovca, kateremu
je oddravljal z besedami: "Vas pa menda po-
znam!" In ko so mu odgovorili, da ima v res-
nici dr. Kukovca pred seboj, je vzkliznil: "Da,
da, sedaj se Vas spominjam!" Silovskega na-
šega pesnika je pozdravil imenom oficirskega
zboru v Mariboru tudi polkovnik Draškovič.

Ginjen je sprejemal končno krasne nagelčke
in pa rožmarin, ki pa ga ni hotel dati v
gumbnico, ampak si ga je po stari slovenski
šegi, zataknil za klobuk.

Pot v Slatino.

Po polurnem zastanku v Mariboru, se je
brzovlak zopet premaknil. Sedel v cvetju in
rožah s svojo ženo, je Stritar neprestano od-
zdravljaval na urnebesne vzklake hvalnega
naroda. Vlak je spremljal imenom južne že-
leznice, ki je dala salonski voz brezplačno na
razpogo, tudi prometni kontrolor Kocjan-
čič, da uredi vse potrebno med vožnjo, ker se
je brzovlak z dovoljenjem ravnateljstva ustavil
tudi v Grobelnem, kjer je čakal na pesnika
že nov okrašen voz.

Josip Stritar je z velikim zanimanjem opa-
zoval snežne pokrajine južno od Maribora.
Kljub visoki starosti, 87 let že ima, pokriva-
jo njegovo glavo gosti in dolgi beli lasje. Oči so
mu še vedno živahne. Akopav sicer ne more
več čitati časopisov, pa je vendar po naši po-
kraji prebiral imena postaj. Takoj ko je bil
Maribor za nami, je rekel: "Kaj takega nisem
pričakoval! Sedaj šele človek ve, zakaj je
življal."

Zadnje mesece Stritar ni hodil na prosto
in tako so mu noge močno oslabele. V Gro-
belnem so ga zato morali prenesti v novi
vlak. Na vsej poti proti Slatini je narod silo-
vasega pevca navdušeno pozdravljaval in mu
prirejal viharne ovacije. In ko je končno pri-
šel na cilj, v Rogaško Slatino, se je starček,
ki je gledal na uro, čudil, da je tako hitro
prispe. Potoma je ponovno opozarjal svojo
soprogo na cerkvice po ljubkih slovenskih
grčih, češ, glej, tu smo doma, tu so naši
krajci.

V Slatini je bila na okrašenem kolodvoru
zbrana vsa šolska mladina, zastopniki uradov,
Sokolci in kroju in številno občinstvo. Pesnika
so takoj po prihodu na postajo posadili v na-
slonjač in nato odnesli v pripravljeno kočijo.
Viharni vzkliki so mu orili z vseh strani, star-
ček pa je odzdravljaval na desno in levo.

Iakri konjčki so ponosno odpeljali pesnika
v tihi dom pod gozdičem, vilo Jankomir, ki
bo prekrščena sedaj v "Stritarjev dom". Nje-
govo bivališče ostaja iz dveh sicer skromnih,
a zato tem lepše opremljenih svetlih sob, s
krasnim razgledom v naravo. Tu bo Stritar
sredi svojega naroda našel svoj mir, po ka-
terem je tako hrepenel in o katerem je ne-
prestano sanjal. Narodne dame so ga bogato
oskrbele z življenjem in vinom, ki pa ga Boris
Miran v svoji pesniški duši raje gleda kakor
pije.

V Rogški Slatini, ki je doživela izredno
srečo, da je mogla sprejeti pod svojo streho
ob zatonu njegovega življenja enega največjih
sinov našega naroda z njegovo zvesto družico
soprogo, vlada silno veselje.

Čehoslovaška

Čehoslovaška ostane nevtralna v fran-
cosko-nemškem sporu

PRAGA, 27. Spritno dogovorjen v ruhrs-
ki kotlini in rastočega spora med Francijo in
Nemčijo se zadnje čase vedno bolj pogo-
stoma javljajo vesti, da se bo tudi Čeh-
oslovaška vmešala v spor. Spritno teh vest
je zanemljivo, kar piše poluradni "Prager
Abendblatt".

"Tuje vlade budno zasledujejo daljni
razvoj dogodkov — piše list. Čehoslovaška
ne bo mobilizirala. Ona je zaveznica Fran-
cije in sosedja Nemčije in s tem so tudi
dane vse smernice njenega zadržanja. Čeh-
oslovaška nima nikakih dolžnosti niti
obvez, da na strani kakršnekoli države
intervenira v vprašanju odškodnin. Taka
obveza bi se komaj dala izvajati iz mirov-
nih pogodb in dogovorov z drugimi zavez-
niki. Končno Francija ne zahteva nikake
pomoči, ker je sama dovolj močna, da reši
spor z Nemčijo.

Spritno o posredovanju Čehoslovaške v
Nemčiji in prihodu čehoslovaškega posla-
nika v Berlin, Tusarja v Prago, je nastalo
veliko razburjenje med nemškim prebival-
stvom na Čehoslovaškem. Po soglasnem
sklepu zveze nemških gospodarjev je pri-
šla k ministru vnanih stvari dr. Benešu
posebna delegacija, da mu objasni sta-
lišče nemškega podeželskega prebivalstva
nasproti današnjemu političnemu polo-
žaju. Zastopnik Krepek je poudaril, da je
vsled nasilne okupacije ruhrskega ozemlja
po francoskih četah narejena nemškemu
narodu, ki se ne more braniti, krivica. To
nasilstvo je izzvalo v nemškem narodu
čehoslovaške republike veliko razburjenje
in še večjo skrb. Zato zastopnik nemške-
ga prebivalstva v čehoslovaški republiki
smatrajo za svojo dolžnost, da v tem tež-
kem času, ko se nemški narod bori na
življenje in mrt, izjavijo ministru vnanih
stvari, da vse nemško prebivalstvo stoji
s svojimi simpatijami na strani potlačene-
ga nemškega naroda. Zastopniki so vprašali
ministra vnanih stvari, ali so ukrenjeni
vsi ukrepi, da more nemški narod v smi-
slu demokratske ureditve republike tudi
v teh nevarnih časih upati, da mu bo dra-
goceno imetje miru ohranjeno.

Na to vprašanje je minister vnanih
stvari izjavil, da Čehoslovaška ni podvzela
nikakih ukrepov glede mobilizacije, ker
nima za to povišanja. Poslednji dogodka v
ruhrske kotlini ne pooblašajo čehoslova-
ške vlade, da vzame te dogodke v poli-
tičnem in diplomatskem ozru v pretres.

Bolgarska

Bolgarski člani jugoslovensko-bolgarske
komisije

SOFIJA, 27. Bolgarska vlada je imeno-
vala za člane jugoslovensko-bolgarske ko-
misije, ki ima nalogo, da reši sporna vpra-
šanja med Jugoslavijo in Bolgarijo, pred-
sednika kasacijskega sodišča Popova, sek-
cijskega načelnika v ministru za vnane
stvari Minkova in polkovnika Naskova in
Maroleva.

Francija.

Francoski proračun

PARIZ, 27. Zbornica je odobrila s 480
glasovi proti 81 proračun za leto 1923.

Lionski nadškof proti Nemčiji

PARIZ, 27. Lionski nadškof kardinal
Maurin govori v svojem pastirskem pismu
o verskem in družabnem miru in opozarja
na strašno krizo, ki jo preživlja svet. Mi-
ljoni vojakov — pravi kardinal Maurin —
so padli v službi monarha, ki je hotel pod-
jarmiti druge narode, milijoni so padli v
obrambi svoje domovine, pravice in svobode.
Kljub sklenitvi miru pa obstoja še
vedno vznemirjenje, kajti napadalec, ki
je bil pravilno obsojen na popravilo škode,
skuša, izgovarjajoč se na svojo nezmož-
nost, narediti vse mogoče, da bi ne držal
podpisanih obvez. Nekateri naših zavezni-
kov nam zaradi svojih lastnih interesov
niso ostali zvesti. Francoski državniki za-
htevajo pomoč vseh, da morejo izvršiti
svojo težko nalogo. Ko gre za patriotizem,
pravico in slog, ne ostajajo katoliki
nikoli gluhi.

Ruhrska kotlina

Nemški odpor pred državnim zborom —
Vse stranke za borbo proti francoskemu
imperializmu

BERLIN, 27. Pri razpravi o državnem
proračunu v nemškem državnem zboru je
izjavil nacionalist Helfferich, da bi se po
zasedbi ruhrske kotline morali pretrgati
diplomske odnose s Francijo. Dodal je,
da zahtevajo nacionalisti, da se mora spo-
štovati njihove monarhistične ideje, kako-
spustejuje oni republikanske. Nacionalisti
se ne bodo nikdar izpovedali tako daleč,
da bi sedanji obupni položaj domovine iz-
rabili za revolucijo. Samo en sovražnik je
in to je tisti, ki je vdrl na nemško ozemlje,
in samo en cilj mora biti vsem pred očmi,
namreč da se domovna reši sužnosti. Na-
cionalisti pozdravljajo brate, ki se borijo
na zasedenem ozemlju, in proglašajo vsa-
kega, ki bi rovaril proti njim, za izdajalca
ter pozivajo vse Nemce v borbo za svo-
bodo in življenje Nemčije.

Socialist Breitheid je rekel, da obtož-
ujejo socialisti Poincaréja, da je prizadljal
vsej demokraciji najtežji udarec. Na-
glašal je, da nemški delavci ne bodo delali
v senci bajonetov. Delavstvo v ruhrske
kotlini se ne bori samo za Nemčijo, tem-
več tudi za vsjo Evropo.

Demokrat Korell je izjavil, da bodo vsi
demokrati podpisali izjavo nacionalista
Helffericha ter je dodal, da je to, kar se je
dogodilo v Mainzu, eksplozija elementar-
nega čustvovanja, ki dokazuje, da Nemci
ne bodo več hoteli biti dolgo sužnji.

Becker in Arnsberg iz centra sta izja-
vila, da stoji velik del delavstva v ruhrske
kotlini za strankami centra, katere sma-
trajo obrambo ruhrske kotline za odpor
proti francoski politiki nasilja.

Komunist Remmel je rekel, da ni res, da
bi za Poincaréjem stale mase francoskega
proletariata ter je dodal, da so komunisti
pripravljeni nastopiti s socialnimi demo-
krati v enotni proletarski fronti.

Nemški protesti

BERLIN, 27. Wolfova agencija javlja:
Danes je bila poslana vladam v Parizu,
Londonu in Bruslju nova nemška nota, s
katero nemška vlada protestira zaradi
nadaljnih groženj proti uradnikom s strani
medzvezne komisije v Porenju in
zaradi izgonu 38 uradnikov. Nota dodaja,
da izgon predstavlja sredstvo, ki gre za
tem, da se izvršujejo nezakonite odredbe,
katere kršijo mirovne pogodbe.

Skrčenje železniškega prometa v Nemčiji

BERLIN, 27. Wolfova agencija javlja:
Čeravno razpolaža železniška uprava z
zalogo premoga za 40 dni, bo v kratkem
skrčen osebn železniški promet za 10 do
20 odstotkov; to radi negotovosti nadalj-
ne dobave premoga v nezasedeni Nemčiji.

čuvujejo ogromne svote, nego da bi plačali odškodnino.

Kakor javljajo listi, se že čutijo posledice potovanja ministra Trocuerja v ruhrsko kotlino. Minister se bo vrnil tja prihodnji teden, da se preprta, ali se izvršuje program, ki ga je delotil s francoskimi in belgijskimi generali in strokovnjaki. V Düsseldorfu sta bila aretirana župan in ravnatelj policije kot krivca zadnjih izgrediv.

Kakor javlja «Petit Parisien», je prišlo tudi v Mainz do hudih izgrediv. Vsled aretacije 10 uradnikov v Treirsi je prišlo do izgrediv, tekem katerih je bilo več francoskih civilistov in vojakov ranjenih. Poveljnik francoskih čet je proglasil obredno stanje. Noben mešanec ne sme pokazati na ulici med 9 zvečer in 7 jutraj. Sprica grozljivega zadržanja prebivalstva je bilo vojaštvo prisiljeno rabiti golo orožje. Več ljudi je bilo ranjenih. Ravnatelj elektrarne je bil aretiran.

Tudi v Krentznachu so se vršile burne demonstracije. Po ulicah se je streljalo. Bilo je preglušeno obredno stanje.

Protest nemškega naroda proti francoskemu nasilstvu

BERLIN, 27. Državni predsednik Ebert, državna vlada in vlade posameznih nemških držav ter delavski in uradniški sindikati so izdali na nemški narod proglas, v katerem protestirajo proti francoskemu nasilstvu nad ruhrsko kotlino in svobodnem nemškem ozemljem, nasilstvu, ki je povzročilo po vsej Nemčiji pomanjkanje. Proglas poziva nemški narod, naj doprinese potrebne žrvice za ublažitev usode prebivalstva v ruhrski kotlini.

Anglija ne izpremeni svojega stališča nasproti Franciji in Belgiji

LONDON, 27. Javljalo se iz poučenega vira, da ni prišlo na seji ministrskega sveta do nikakega sklepa, kajti večina ministrov je smatrala, da ni poudarila izpremenitev angleškega stališča nasproti Franciji in Belgiji.

Odškodninska komisija odklonila Nemčiji moratorij

PARIZ, 27. Odškodninska komisija je ugotovila s 3 glasovi (1 delegat se je vzdržal glasovanja) splošno neizvrševanje obvez s strani Nemčije nasproti Franciji in Belgiji in je odklonila Nemčiji moratorij.

Avstrija

Seipel pri Poincaréju

PARIZ, 27. Avstrijski kancelar Seipel je bil danes v spremstvu avstrijskega zunanjega ministra in avstrijskega poenika v Parizu pri Poincaréju.

Anglija

Nemirna Iraka — Telefonski promet med Irako in Dublinom prekinjen — Trnavske proge poškodovane

DUBLIN, 27. Izgredi se nadaljujejo. Telefonske zveze med Dublinom in ostalo Irako so prekinjene. Več tramvajskih prog je pokvarjenih.

Amerika

Senator Borah izjavlja, da bi moral Mussolini dati pobudo za mednarodno konferenco

WASHINGTON, 26. «United Press» poroča: Senator Borah je izjavil v nekem razgovoru, katerega predmet je bila potreba rešitve sedanega mednarodnega položaja, da bi javno mnenje Zedinjenih držav in drugih dežel podpralo gibanje za sklicanje svetovne gospodarske konference, na kateri bi se razpravljalo o vprašanju vojne odškodnine in drugih vprašanj, ki so v zvezi z njo. Ako bi kakšna močna osebnost, kakor je n. pr. ministrski predsednik Mussolini, dala pobudo za omenjeno konferenco, bi bil uspeh zagotovljen. Javno mnenje v Zedinjenih državah — je dodal senator Borah — je takih konferenci zelo naklonjeno, toda ameriška vlada misli, da mora pobuda zanjo priti od kake evropske države.

Odškodninsko vprašanje pred ameriškim senatom — Republikanci za sklicanje nove mirovne konference

WASHINGTON, 27. Senatska komisija za zunanje stvari je sklenila odločiti na nedolžen čas razpravo o zahtevi Robinsona, naj se udeležujejo razpravi odškodninske komisije uradni zastopniki poslanske zbornice.

Republikanski poslanec Calmes je predložil predsedniku Hardingu resolucijo, s katero zahteva sprico položaja v Evropi sklicanje vseobče mirovne konference.

Zavezniška preiskava v Traciji — Pretirane vesti o grških in turških vojnih pripravah

CARIGRAD, 26. Vesti, ki jih objavljajo evropski listi iz Aten in Angore, o zbiranju vojske od Marici in v Traciji ter o izkrcanju ruskih oddelkov v Midiji, so povsem izmišljene. Namen tem vestem je vzajemno strahovanje med Turki in Grki in morebitno vplivanje na konferenco v Lausanni. Zavezniški generali so po nalogu tozadevnih vlad uvedli preiskavo o dogodbah v Traciji in ugotovili soglasno, da ne dajata ne grško zbiranje ne turško pripravljane doslej poudarja za kako resno skrb.

Korek zaveznikov v Atenah

ATENE, 27. Zastopniki entente so napravili korak pri vladi ter jo opozorili na nevarnost, katero lahko predstavlja zbiranje grških čet v Traciji. Da se prepreči vsak spopad, so predlagali, naj bi se čet umaknile na črto 10 km zapadno od Marice; isto bi storili Turki na svoji strani. Zunanji minister je zopet poudarjal mirne namene Grčije, katere vojaški ukrepi niso

stavljajo samo čin previdnosti z ozirom na to, da so Turki prekršili mudanbarski dogovor ter prepejali v vzhodno Tracijo čete z napadalnim namenom. Dodal je, da bo na enak način obvestil generala Pangalosa o predlogih zaveznikov.

Mobilizacija v Traciji

CARIGRAD, 26. Koncentracija grških čet v zapadni Traciji je izzvala koncentracijo turških čet v vzhodni Traciji. V Traciji je pozvanih pod orožje 20 letnikov. Vsega skupaj je dosedaj v vzhodni Traciji koncentriranih 60 tisoč turških vojakov, ki pa baže ne razpolagajo z dovoljno količino orožja.

Položaj v Memelu

MEMEL, 27. Komisija, ki jo je poslala konferenca poslanikov pod predsedstvom Klingent-a, je dospela v Memel. Mesto je mirno.

Bolgarska in Belo morje

«Jugoslovanski Lloyd» je objavil nedavno pod tem naslovom članek, ki ga posnemamo, čeravno se ne moremo v vsem strinjati z njegovimi avtorjem, ker dokazuje jasno in nepovorno potrebo, da se balkanske države v svoji balkanski politiki emancipirajo od zapadnih držav. Vprašanje bolgarskega izhoda na Egejsko morje ni, po našem mnenju, samo bolgarsko temveč tudi jugoslovansko. Da ima Bolgarska pravico do svojega pristanišča na Egejskem morju o tem pa ne more biti dvoma ne z narodnostnega in ne z gospodarskega stališča. Z narodnostnega stališča ima ravno toliko in še več pravice do tega pristanišča nego Grčija, ki ima v tem mestecu samo svojo trgovsko naselbino, dočim je zadnje po večini slovansko; z gospodarskega stališča pa ima z ozirom na Grčijo vso pravico do tega pristanišča na svoji strani Bolgarska, za katero je to pristanišče edina direktna pomorska zveza z Evropo.

S političnega stališča je v interesu i Bolgarske i Jugoslavije — in vsi znaki kažejo, da se to začenja razumovati — da omenjeno zapadnim državam izkoriščanje te bolgarske vezi z Egejskim morjem za razdvajanje teh dveh držav, katere zemljepisna, lega, plemenska skupnost in končno tudi politični in gospodarski vzroki silijo skupaj. Vsak korak, storjen na eni ali drugi strani, v navzkrižju s temi smernicami ne samo zaustavlja dogodek, ki morajo neizbežno nastopiti, temveč tudi občutno škoduje obem državam v njuni notranji in zunanji politiki.

Evo članek: «Ko se pri nas govori in piše o Bolgarski, se mora to storiti z največjo previdnostjo iz več razlogov. Omenili bomo samo dva: prvi razlog imamo v dejstvu, da nam je še preblizu krvavi spopad z Bolgarsko, da bi mogli mirno in hladnokrvno govoriti o obnovi naših odnosov, ne da bi pri tem zadeli ob upravičeno občutljivost tistih krogov in grozne orgije bolgar, soldateske; drugi razlog tiči v sedanosti Bolgarske, ki je preveč motna in nejasna, da bi mogli priti do točnega sklepa glede njenih namenov nasproti novi domovini.

Vključ temu, da Bolgari ne pozabljajo na Mecedonijo ter skušajo obračati pozornost Evrope na te kraje, podpirajo upade razbojniških tolpe, da bi se tako ta boj prikazal pred Evropo kot boj makedonskih izrednistov, so vendar naši odnosi sedaj korektni. Toda to ni predmet, o katerem nameravamo razpravljati v tem članku. V tem hipu nas bolj zanima stališče Bolgarske v vprašanju njenega izhoda na morje.

Aprila 1. 1920, ko je imela biti ratificirana mirovna pogodba z Bolgarsko, sta se voditelja angleških liberalcev Asquith in lord Cecil izrazila povoljno o bolgarskih težnjah po izhodu na Egejsko morje. Ob tej priložnosti je govoril tudi Bonar Law, ki je med drugim rekel tudi to: «Kralj Ferdinand in bolgarski narod sta enako odgovorna za udeležbo Bolgarske v vojni proti državam Sporazuma. Toda vključ temu morja Sporazum zagotovi Bolgarski izhod na Egejsko morje.»

Angleži so ostali dosledni temu svojemu stališču in niso bili z njim v navzkrižju niti ostali zavezniki. Tako je bilo Bolgarom omogočeno, da iznesejo pred konferenco v Lausanni svoje razloge za popravilo mirovne pogodbe. Bolgarom je uspelo, tudi v veliki meri sprico našega mirujočnega stališča, da so jim zavezniki obljubili izhod na Egejsko morje.

Kaj se medtem sedaj dogaja? Bolgari odlašajo s sprejemom te zavezniške ponudbe in so se odločili, da jo bodo odklonili. Ali se za tem odklanjanjem skriva upanje na izpremembe na Balkanu, ali pa so naknadno prišli do prepričanja, da je njihovemu gospodarskemu življenju nepotreben izhod na Egejsko morje? Poznavajoč mentalitet Bolgarov, bi lahko trdili, da ima prvi del vprašanja več podlage v resnici. Toda tudi drugi ni brez podlage.

Povsem drugačno je bilo vprašanje izhoda predvojne Srbije na morje, povsem drugačno je to, ki je danes v zvezi z Bolgarsko. Ko je Srbija zahtevala izhod na morje, ga ni zahtevala iz pohlepa za tujim ozemljem, temveč zaradi tega, ker je ta izhod tvoril življensko vprašanje njenega gospodarskega življenja. To se ne more trditviti za Bolgarsko, ki ima že svoj obal na Črnem morju. Bolgarska nima niti enega upravičenega vzroka, ki bi ga mogla iznesti v prid svoji zahtevi po tujem pristanišču, tudi samo potom svoje železniške proge. Ko bi bila Bolgarska v položaju interne države, kakor je to bil slučaj z predvojno Srbijo, ki je bila obdana s sovražniki ali malo zanesljivimi prijatelji, bi lahko zahtevala od zaveznikov ugotovitev izhoda na morje. Toda ona ima že svoje morje, do drugega morja pa bi lahko prišla, vodeč politiko dobrega sosedsstva in sklepejoč trgovske in prometne dogovore. In s te strani bi se bila njena zahteva lahko odklonila, tem bolj, ker ona s svojim zadnjim postopanjem dokazuje, da njena zahteva po izhodu na Egejsko morje ni utemeljena s potrebami gospodarskega življenja, temveč v narodnostni pravici. Bolgarsko prebivalstvo, pomešano s turškimi in grškimi, sega skozi dolino do morja, kjer se nahaja gost sloj grškega prebivalstva, kakor na celi obali od Soluna do Vargje. Bolgarska je torej zahtevala izhod na morje iz čisto narodnostnih vzrokov. Tej zahtevi ni bilo zadosteno in zato je Bolgarska pripravljena odkloniti ponudbo zaveznikov. Toda sedaj prihaja vprašanje, ali bodo zavezniki vzeli na znanje in sprejeli to odklonitev. Ne bodo. Zakaj?

Izhod Bolgarske na Egejsko morje predstavlja tipičen in originalen slučaj, ki bolj zanima znanost Evrope, nego Bolgarsko. Anglija

Francija in Italija je bolj prizadeta na tem, da Bolgarska dobi svoje pristanišče na Egejskem morju nego sama Bolgarska. Danes imata dve državi v svojih rokah, po suhem in po morju, prometne vezi med Zapadom in Bolgarsko. Neposreden stik je mogoče edino le po morju: toda ko je prevoz robe, potnikov in pošte prispel v Egejsko morje, mora nadaljevati pot skozi morisko ožino v Črno morje. Odtov je bilo dokazovano, da vzroki varčnosti govore v prid pristanišču na Egejskem morju.

Razen te poti preostaja še železniška pot in ta gre v glavnem čez naše ozemlje. Države sporazuma niso pozabile, da smo 1. 1919. zaradi spora z Rumunsko v vprašanju plovbe po Donavi in materiala za železniški most na Savi pri Belgradu prepovedali prehod robe z zapada za Rumunjo. To bi bila storila vsaka druga država, toda zapadne države se žele zavarovati proti takim našim eventualnim represalijam proti sosedom, in so pristale na popravilo mirovne pogodbe z Bolgarsko.

Pristanišče v Egejskem morju bi osvobodilo naše zaveznike od «nevarnosti», ki grozi njihovemu prometu z Bolgarsko. In oni bodo prišli Bolgarsko, da sprejme izhodišče na Egejsko morje, ker ga njih politični vzroki, na katere se je prej skliceval Lloyd George proti temu izhodu, ne obstojajo več.

Kakšno je bilo naše stališče v tem vprašanju? Mi smo izgubili izpred oči naše gospodarske interese in smo se pridružili zaveznikom, nismo pa prav nič koristili svojim političnim interesom. Naša dolžnost je bila varovati predvsem svoje gospodarske interese. Ko tega nismo storili, je za nas vse eno, ali dobe Bolgari opek za ozemlja, ki bo segal do Egejskega morja, ali pa široko zono. Na drugi strani bi bili morali varovati svoje politične interese s tem, da zastopamo bolgar. stališče z narodnostnega načela. Bolgari bi morali še nadalje ostati «Bolgari», toda mi bi dokazali, da smo se vendar nekoliko spametovali in začeli gledati bolj realno na naše interese.»

Pismo iz Jugoslavije

V Ljubljani, 25. januarja 1923.

Zunanje politična napetost, ki je odmevala še pretekli teden tako glasno po vsem našem časopisju, je očitno precej popustila. Zunanji položaj se sicer ni bistveno izpremenil, pač pa je stopil v javnosti začasno v ozadje, kajti na prvem mestu se nahajajo — volitve. Opozoril sem že parkrat na njihov dalekosežni pomen, zato tudi ni čudno, če že danes vse piše in govori samo o volitvah, o bodočih vladnih kombinacijah in o bodoči smeri naše notranje in zunanje politike. Nobena stranka še ni razglasila oficijelno svojih kandidatur, a kljub temu divja volilni boj že na vsej črti, kajti osebe stoje povod v ozadiju in gre le za stranke in njihove politične programe.

Najzanimivejši pojav v vsem tem političnem vrvenju je vsestransko — razkrajanje. Skoro vse naše današnje politične stranke so nastale še pred vojno ter so hle produkti tedanjih razmer, a tudi oni par povojnih političnih tvorbo je izšlo še iz predvojne mentalitete, zato ni čudno, če skoro nobena ni mogla ostati pod vplivom novih razmer kompaktna in enotna. Razbili so se najprej socialisti na nebroj strank, čic, skupin in klik, za njimi zemljoradniki, v zadnjem času je pa infiltriral ta razkrajevalna kuga tudi vse ostale politične skupine. V demokratski stranki si stojita kljub vsem pomirjevalnim poizkusom in demantijem Pribečevića in Davidovičeva skupina slejkoprej sovražno nasproti. Spor v radikalnih stranki je dozorel tako daleč, da je osnovni Protić še samostojno stranko in da postavi menda po vseh srbskih pokrajinah samostojne kandidate. Muslimani se ostro delijo na vladne in opozicijske, razbili se je enotni volilni zastopnik hrvatskega bloka, misel slovenskega naprednega bloka je definitivno pokopana itd. itd.

V teh razmerah je seveda skoro nemogoče postaviti kakršnokoli volivno prognozo, čeprav bo šlo pri volitvah bistveno vendarle samo za in proti reviziji ustave. Le toliko je mogoče reči, da bodo v «preknu», to je v bivših avstro-ogrskih pokrajinah najbrže zmagale revizionistične stranke, v Srbiji pa protirevizionistične, tako da bo jezikov na tehtnici skoraj gotovo — Makedonija in Črna gora. Baš zato se pa bje za makedonske glasove cela vrsta političnih strank, predvsem radikali, demokratje, Protićevci in srbski republikanci (ki so federalisti), poleg tega se pa snuje še posebna makedonska politična stranka. Eden glavnih političnih faktorjev v Makedoniji so muslimani, baš vsled svoje prevladujoče gospodarske pozicije, zato se pa puljo danes za njihove glasove vsi muslimani pa — samozavestno licitirajo. Baš te dni se vrši v Skopju zborovanje njihove vodilne organizacije («džemijeta»), ki se ga udeležuje okroglo 250 delegatov in ki bo odločilo, kam se na gnejejo.

Najzanimivejši in morda najvažnejši politični pojav v Sloveniji v zadnjem času je ustanovitev «Delavske stranke». Že v enem zadnjih pism sem konstatiral popolno razbitje slovenskih delavskih vrst, vsled česar so bili tudi njihovi izgledi na volivni uspeh — brezupni. Zadnje nedelje se je pa vršil v Ljubljani na iniciativo bivših komunistov sestanek različnih delavskih frakcij v svrhu razgovorov za enotni nastop pri volitvah. Sestanek je za rodil celo več, kot so si sklicatelji nameravali, namreč novo «Delavsko stranko», v katero so vstopili bivši komunisti in pa ona skupina bivših socialistnih demokratov, ki se zbira okrog dr. Peričeve «Zarje». V nedeljo se odločijo glede vstopa še Stajerci, ki jih vodi Goluh. V pozitivnem slučaju ostanjejo torej izven te «Delavske stranke» le še oficijelni socialisti demokratje okrog Bernotovega «Napredja» in pa narodni socialisti. Da ima ta stranka sedaj precej popularnosti na ugoden volivni rezultat, je jasno.

Poleg tega smo dobili te dni v Sloveniji še eno novo stranko, to je «Narodna na-

predno stranko». Razkol med slovenskimi demokrati je postal tako globok, da se je starejši del, ki se zbira okrog «Slov. Narazla», organiziral sedaj v samostojno politično stranko, oziroma je oživil 1. 1918. likvidirano krpanko «Nar. napr. stranko». Na čelu ji stoje dr. K. Triller, dr. V. Ravnihar in R. Pustoslavsek.

Po dolgem zavlačevanju je sklicana za soboto tudi prva seja začetkom decembra izvoljenega ljubljanskega občinskega sveta, v katerem ima, kakor znano, iz komunistov, dr. Peričevih socialistov in krščanskih socialcev sestojeca «Zveza delovnega ljudstva» skoro tridesetinsko večino. Za župana bo izvoljen prejšnji župan dr. L. Perič, za podžupana pa kršč. social. dr. Stanovnik. Kečaj bo pa mogel začeti občinski svet z rednim poslovanjem, pa leži seveda še v — božjih in vladnih rokah.

V gospodarskem pogledu smo doživeli v preteklih dnevih burne ure. Panik in naskokov na trgovine, o kakršnih se je sanjalo nekemu italijanskemu listu, sicer ni bilo, pač je pa vse zrló s strahom na katastrofalni padec dinarja, ki je notiral v Curihu že 3'60, kar znači rekord. Zadnje dneve se je pa pojavilo zopet pomirjenje, kajti tuje devize zopet padajo. Lira, ki je stala že 28 kron, ne notira niti 20 kron več. Kakih presenečenj menda ni več pričakovati, pač pa so že ti pretresljaji baže zelo omajali stališče — finančnega ministra, tako da se govori že prav resno o njegovi demisiji.

Važen gospodarski pojav v Sloveniji postane brez dvoma nova ljubljanska borza, ki se snuje. Ima že najpotrebnejša dovoljenja, v kratkem pa upa dobiti še pravico z devizami in valutami, tako da se obeta za spomlad otvoritev popolne borze, potem katere se Slovenija tudi v tem pogledu osamosvoji od zagrebške borze, kjer imajo le premočen vpliv — židje.

Na kulturnem polju je eden najvažnejših dogodkov petdesetletnica belgrajskega narodnega gledališča, ki so jo proslavili z velikimi svečanostmi. Ob tej priliki so se zbrali v Belgradu zastopniki vseh velikih slovanskih gledališč ter ustanovili tudi zvezo slovanskih gledališč, ki obeta postati nova, močna kulturna vez med posameznimi slovanskimi narodi. Če se uresniči, postavljeni načrti, tedaj bo ta zveza tudi velikega praktičnega pomena. Zanimivo je, da se je udeležil proslave in zborovanj tudi zastopnik slojskega gledališča ter da je izvoljen celo v odbor, kar je lep korak k likvidaciji nesrečnega srbsko-bolgarskega spora.

V Ljubljani se je vršil pretekle dni velik simfončni koncert «Muzike dravske divizije». V Avstriji so bile vojaške godbe zgolj eden izmed mnogih vojaških paradnih revizitov, v Jugoslaviji pa postajajo pravzaprav kulturne institucije. Godbo vodi že od vsega početka dr. Čerin, ki je znal tudi kot slovanski glasbeni zgodovinar; pod njegovim vodstvom je priredila godba v zadnjih letih že celo vrsto prvovrstnih glasbenih prireditev, kakršnih doslej nismo poznali.

P. St.

Opozicijske stranke na Hrvatskem

Znani publicist Herman Wendel, ki s posebno verno in na licu mesta proučuje Jugoslovane in njihovo politično življenje, je podal v «Präger Presse» zanimiv informativen vpis hrvatskih opozicijskih strank, njihove kakovosti in njihovih stremeljenj. Najposnemamo nekoliko črt iz te poučne slike.

«Hrvatska stranka prava (frankovci) ne priznavajo narodne enotnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev. Smatra hrvatsko vprašanje kot mednarodno. «Hrvatska zajednica» se sestavlja iz delov nekdanje hrvatsko-srbske koalicije in Starčevićancev. Ta pa posebno naglašata narodno in državno enotnost vseh treh plemen. Zanj ne stoji vprašanje, ali naj Hrvatje, Srbi in Slovenci bivajo pod eno streho ampak: kako naj se urede v tej skupni hiši? Vedno je oporekala, da bi bil nej bo naperjen proti Srbiji in Srbom. «Hrvatska republikanska seljačka stranka» pod vodstvom Radića tudi naglašata, da so Hrvatje in Srbi jezikovno in socialno en narod ter se zavzemajo za enostavnost jugoslovenskega naroda, h kateremu prištevata tudi Bolgare. Ta opozicija hoče ohraniti le plemensko svojstvenost Hrvatov in zahteva, da Hrvatsko-Slovanija ostanjejo v njenih zgodovinskih mejah nje stoletni napravi: sabor in ban. Zato odklanja centralizem, ki odpravlja zgodovinske meje in hoče ustvariti pokrajine s samoupravnimi zastopstvi.

Toda, stranke, ki vhtijo samo zastavo hrvatskega državnega prava, so na zadnjih volitvah žalostno pogorele. Od 438.607 glasov oddanih v Hrvatsko-Slovaniji je dobila Zajednica le 22.951 glasov, frankovci pa celo le 11.747. Radićeva kmečka stranka pa je še z prvim zaletom pridobila 230.660 glasov. In ko sti si ji v juliju 1921 pridružili še «Zajednica» in «Stranka prava», je razpolagala z izdatno večino mandator.

Seveda je tudi Radić strog pristaš državnega prava. Njegovo mišljenje se drži suverene hrvatske države. Z Belgradom se hoče pogajati kot vlast z vlastjo ter ustvariti s Srbi Slovenci in Bolgari federacijo po švicarskem, ali ameriškem zgledu.

Svojega velikega vpeha pa ni dosegel Radić morda zato, ker se potopja v državno-pravne obstrukcije, namreč zato, ker je znal prijeti kmetu pri njih socialnem živcu. V nedolgem hrvatskem saboru je imel iz početka 10, pozneje pa le 3 se-

deže. Se le po prevratu je prišla njegova zetev. To vsled povojnih nadlog in neopretnosti nove vladovine. Znal je izrabiti kmetu priročno nasprotstvo proti «kaputštem» (mestnim «škrincem»), v katerih vidi seljak le zajedavce. Nastopal je kot tolmáč podeželskega prebivalstva, ki mu je državni poim se precej tuj, da smatra davke kot zavrženi denar in da ne gre rad od pluga v vojašnico. Radićev geslo: «Kolikar kmetjskih hiš, toliko kmetjskih republik» — to geslo razkrojanja in cepljanja — je došlo učni vati le pri kmetstvu, ki je veliko časa brez pravic živelo poleg države. Saj je do leta 1910 po vaseh le 8 do 10 kmetov, ki so imeli volilno pravico! Radićeva taktika gre za tem, da vedno govori kakor kmetu ugađa. Zato ni te sloje niti begalo dejstvo, da je njih voditelj škakal od enega nazora, oziroma sklepa do drugega. V letu 1903. je proslavil Petra kot prvega kralja vseh Jugoslovancev, med svetovno vojno je prepeval slavospeve Habsburgovcem, danes pa je fanatičen republikanec! Cesto začena svoje govore s «Hvaljen bodi Jezus Kristus!», takoj na to pa proslavlja Lenjina in Trocškega, se poteza za «jugoslovensko narodno kmetstvo republiko», pri čemer pa daje včasih na rahlo razumeti, da bi mogel v bodoče postati — centralist!

S svojo negacijo in abstinenco ni sicer dosegel Radić nič drugega, nego da je trosil pesek med kolesje državne stroja, in čeprav so bile njegove spomence «Društvo narodov» in konferenci v Genovi le slepi streli iz topičev, se vendar čuti Radić ob danih okoliščinah tako močan, da hoče na volitvah nastopiti proti vsem «gospodskim» strankam in je odklonil vsak volilni dogovor z «Zajednico» — v grenko razočaranje te poslednje v Hrvatski. Sloveniji se je njegova stranka vrgla v volilni boj odločno, nego vse druge stranke. Nastopiti pa hoče s svojimi kandidati tudi v Dalmaciji, Bosni, Bački in morda tudi v Sloveniji. In če je res — kakor trdi, da njegovih tri tisoč članov/žacij štejejo milijon in pol članov — med temi pa več žensk, nego moških — izide iz sedanjih volitev vsaj tako močna, kakor iz zadnjih, dočim imajo drugi deli opozicije nikakih dobrih nad.

Dnevne vesti

POLITIČNO DRUŠTVO «EDINOST» V TRSTU ima jutri, 29. t. m. redni sestanek v navadnih prostorih. Predsednik.

Spominu Stipeta Ferluga. G. dr. Otokar Rybar nam je poslal iz Belgrada pismo, v katerem opisuje bridko žalost, s katero sledi v «Edinosti» poročilu o smrti tega ali onega draga prijatelja, znanca in sobojevnika. «Posebno pa me je užalostila, nadaljuje naš odlični rojak, vest o izgubi našega, nad vse značajnega Stipeta Ferluga, mojega draga, a tovariša z mestnega sveta in neumornega buditelja in učitelja okoličanskih Slovencev. Žalujem s tržaškim Slovenstvom in prosim slavno uredništvo, da blagovolji sporočiti moje najiskrenejše sožalje pokojnikovim cenjeni družini. Učiteljskemu društvu in mojim dragim Opencem».

Odlok glede ustanovitve novih pokrajin. Uradni vestnik (Gazzetta ufficiale) z dne 24. januarja prinaša kraljevi odlok z dne 18. januarja 1923. št. 53, s katerim se ustanovi pokrajina Istra z glavnim mestom Pulo. Obsegala bo sledeča okrožja: 1) Koper (ozemlje koperskega, buzetskega in piranskega sodn. okraja); 2) Poreč (sodni okraj Poreč, Buje in Motovun); 3) Pazin (sod. okr. Pazin in Labin); 4) Pula (sodn. okr. Pula, Vodnjan in Rovinj); 5) Volosko-Opatija (sodn. okr. Volosko-Opatija, Podgrad, Bistrica); 6) Lošinj (sodn. okr. Lošinj in Cres). Nadalje se ustanovi pokrajina Trst z glavnim mestom Trstom. Obsegala bo okrožje 1) Trst (ozemlja sodn. okr. Trst, Sežana in Trzin z ozemljem občin Mavhinje, Slivje, Sempolaj, Nabrežina, Gradež in frakcije Isola Morosini, ki pripade k občini San Canzian d'Isontzo); 2) okrožje Postojna (sodn. okr. Postojna in Senožeče z ozemljem občine Kadež); 3) občini Milje in Dolina, ki sedaj pripadata koperskemu sodnemu okraju, preideta v tržaški sodni okraj, izvemši davčno občino Škofije in en del davčne občine Valle Oltra, (ki bo določen s odlokom notranjega ministra), kateri preideta k ozemlju koperske občine, izvemši nadalje davčni občini Osp in Gabrovico, ki preideta k občini Dekani, in izvemši davč. obč. Socerb, ki preide k novi občini Herpelje - Kozina, Davč. obč. Gročana in en del d. o. Draga, ki bo določen od notr. min.; preideta k občini Dolina. Ustanovi se nova občina Herpelje - Kozina s sedežem na Kozini, ki bo pripadala k koperskemu sodn. okraju. Natančne meje te nove občine bodo določene potom odloka notr. min.; ta občina bo obsegala d. o. Herpelje, del Kozine, ki je spadal do sedaj pod občino Rodica, d. o. Ocizla, Prešnica, Podgorje, Senožeče, Socerb in del d. o. Draga, ki bo odelčen.

K. videmski pokrajini, ki prevzame ime pokrajina Furlanije (provincia del Friuli), preide ozemlje sledečih sodnih okrajev: Trbiž, Tolmin, Kobarid, Cerklje, Bovec, Idrija (brez občine Kače) Gorica, Ajdovščina, Kanal, Vipava, Gradiška, Krmin, Cervinjan (brez Gradeža in Isola Morosini), Komen (b. ez obč. Mavlinje, Slivje, Sempolaj in Nabrežina). Razun te obstoječih okrožij Čedad, Pordenone in Tolmezzo, se ustanovijo v Furlaniji sledeča okrožja: 1) Tolmin (sodn. okr. Tolmin, Kobarid, Cerklje, Bovec in Idrija); 2) Gorica (sodn. okr. Gorica, Ajdovščina, Kanal, Vipava, Komen); 3) Gradiška (sodn. okr. Gradiška, Krmin, Cervinjan).

Sodni okraj Trbiž je priključen okrožju Tolmezzo.

Z poznejšim kr. odlokom bo določeno število in obseg sodnih okrajev (mandamenti). Država in šola. Nedavno je glasilo vaticana «Observatore Romano», zavračalo idejo, da so otroci last države, s katero da morejo vladni močje razpolagati po svoji volji. Naloga vzgoje pripada tistim, ki so dali življenje novim članom človeške družbe. Stariši pa ne morejo sami vršiti te vzgojne pravice. Šola je dolga naprava, ki spopolnjuje in nadaljuje družino. Učitelj v šoli je zastopnik in poverjenik družinskega očeta, ki mu je dal avtoriteto, da vzgoja otroka v njegovem imenu. Država pa je združitev rodbin, ki naj šteti skupno delovanje za skupne koristi. Nikdar pa si ne

ame lastiti njih pravic, ali dušiti njih delovanje. Država ni absolutna in neodvisna vsake pravice. To je temeljno načelo vsake moderne države. Vsaka pravica, zdrava in uspeh obetajoča, se mora pravo mora vsebovati načelo, da država, ki je vladna in v zvezi s tem, nima nikakega direktnega vpliva na šolo-vzgojvalnico. Država nima niti možnosti za vršenje odgojne naloge: ima preveč otrok, da bi mogla biti dober družinski oče. Vrh tega pa se vlade menijo in so različne, vsled česar ne morejo postaviti vzgojo na varno, enotno in trajno podlago. Kadar koli in kjer koli se je država polastila vzgojne pravice starejših, je pogubila šolo in temeljno stanje človeške družbe: družino. Iz teh načel izhajajo ti-le zaključki: 1) učitelj ni zastopnik ali poverjenik države; 2) svoboda pouka ni nikakoli dobrotna koncesija države, ali kakoli posebna ugodnost, dovoljena od države; 3) namena, da se zasebni šoli da možnost za izpolnjevanje državne šole, ne more prevzeti pravice, kajti zasebna šola nima izpolnjevalni državnice, marveč javna zasebna. Na koncu je pripravljen «Osservatore»: «Četudi tako omejeno, ostaja delovanje države na šolskem polju v mnogem važno in potrebno.

Mussolini in delavstvo. Katoliška konfederacija italijanskih delavcev je naslovila na načelnika vlade spomenico. V svojem odgovoru je naglašal Mussolini, da se morejo normalne notranje razmere delavstva povrniti v Italijo. Omenil je, da se ustanovi neka vrst parlamenta za delo, v katerem bodo zastopani delodajalci, delavci, drugi nametanci in socialni znanstveniki. Tudi socialistični sindikat italijanskih železničarjev je predložil, kakor smo že javili v tem listu, svojo spomenico. Na to je bil odgovor veliki osterje. G. Mussolini zavrača očitane, da je vpleta v ofenzivo proti delavcem, naglašal pa, da fašistovska država ne bo trpela nobenega dejanja, ki bi jo hotelo ovirati kokoribodi. Ugotavlja, da je bil sindikat vedno sovražni fašizmu in da je bil na čelu borbe proti temu poslednjemu. Nato izjavlja s suhim besedami, da ne privoli v nikakoli razširitev nedavno izdane amnistije, ter zahteva, naj se železničarji brezopojno podvržejo in vstopijo v fašistovsko organizacijo. Z izjavo, da izredni komisar za državne železnice odpušči vse, ki nič ne delajo, ali so sovražniki države, zaključuje G. Mussolini to — prijazno sporočilo.

Arbitražna in anarhija. Parlamentarna skupina socialističnih maksimalistov je sklenila izjavo, naperjeno proti notranji vladni politiki, Agencija Volta poroča, da je ta izjava ozvalila toliko vladne kroge, kolikor tudi fašistovske mase. Po tej izjavi je pričakovati — pravi Volta —, da se bo socializem pretrgalih strank tudi na bodočih zasedanjih parlamenta posluževal starih demagoških sistemov šuvarstva. Toda ti politiki naj bodo uverjeni, da Mussolinijeva vlada ne bo dopuščala, da bi se žilila državna avtoriteta; kakor se je moglo to dogajati nekaznovano pod prejšnjim režimom. Če bi v Rusiji — nadaljuje rečena agencija — takozvani buržujci zavzeli tako stališče proti vladi, bi se njih usoda hitro doletela in krvi, kakor se je opetovano dogodilo v veliki meri. «Jasno je da ti gospodje prišlijo vlado k ostremu postopanju, ki ne bo izključalo nobenega odprnega sredstva. Sistem strahovanja proti vladi, ki bi hotel ščuvati plemenita čustva delovnega ljudstva, ali se bo moral nemudoma in končno veljavno umakniti, ali pa bo odgnan brez nikakih pomislekov, brez nobenega obotavljanja, z vsemi sredstvi, ne izključivši nobenega».

To ostro napoved se posebno podčrtujemo, ker smemo pričakovati z vso pravico, da se ne bo izvajalo samo v gotovih krajih in ne proti gotovim strankam, ampak brez izjeme proti vsem, ki na kazniv način kršijo državno avtoriteto s tem, da svojo silo postavljajo na mesto nje in si nasilno prisvajajo pravice in dolžnosti državne avtoritete. Ne vemo sicer v koliki meri se sedanja vlada zanima za dogodke v naši Julijski Krajini — in tudi ta je menda del italijanske države —, vendar izključujemo, da ne bi prav nič vedela, koliko se je in se še greši v naših krajih v tem pogledu. Dan na dan se dogajajo slučaj, ko izvestni ljudje prepovedujejo, kar je zakonito dovoljeno in izjavljajo brezobzirno, da jih ne briga, kar je oblastvo dovolilo. Proti ukrepom vlade postavljajo svojo voljo. O tem bi mogla naša družba in tudi posamezniki zapeti kaj žalostno in znatno pesem. Ali se ne krši s tem avtoriteta oblasti in s tem tudi državna avtoriteta? Vedno čujemo o potrebi, da se naše pokrajine popolnoma izenačijo s stariimi pokrajinami kraljevstva v vsakem pogledu. Naj se torej razlegne na naše kraje tudi ta napoved ostra postopanja proti vsakemu zaljubljenju državne avtoritete. Pa da se razumemo! Ne ključem po nasilnem zatiranju kakršnega si bodi uveljavljanja, ker to že v naši krvi ni in bi tudi rezalo v naše lastno meso. Zahtevamo pa spoštovanje državne avtoritete, dokler vrši ta svojo veliko nalogo: zaščititi državljane in njih državljskih pravic in svobod, brez razlike, katere narodnosti so in kateri stranki pripadajo! Kajti, če bi oko državne avtoritete po jastrebje pazilo samo na eno stran, na drugo pa bi se zatiskalo, potem bi ravno taka dvojna mera še najhujše rušila — državno avtoriteto in bi

si ta poslednja sama izpodkopala tla pod nogami! Jasno in dolocno naj se nam pove, kaj smemo in kaj ne smemo! Čim namo vedeli, kaj smemo, bo dolžnost državne avtoritete, da nas štiti pri tem, kar smemo! V urejeni državi — more biti le ena državna avtoriteta. Čim pa se more poleg nje uveljavljati samovoljno še druga, je to znak anarhičnih razmer. Na korist države in državljanov je red in ne anarhija! Tako v starem kraljevstvu in tako tudi pri nas!

Priznanje «Ženskemu svetu». V Genovi izhajajoče žensko glasilo «La Chiosa» piše v svojem izdanku od 25. t. m.: V Trstu je izšla prva številka tednika «Ženski svet», glasilo slovenskih ženskih združenj v Julijski Krajini. Urejuje ga Pavla Hočevar. List je urejevan inteligentno, prinaša poleg novele in pesmi sestavke o socialnem zdravstvu in druge spise, tiče se v prvi vrsti ženskega življenja. Izvestnik o delovanju posameznih ženskih združenj je posneti, kako dobro so organizirani in pred vsem dobro usmerjeni. V programu je rečeno, da ta revija ne bo «feministična» v smislu, ki se daje tej besedi, ampak bo ženska. Obratoma se bo do žensk in jih vzpodbujala za izvajanje blagodejne akcije na družinskem polju in miru v narodnem pogledu. Je torej to zdrav program, ki ga bodo, če se bo držal svoje smeri in ne bo posegal v politiko, tudi italijanske žene zasledovale s simpatijo in se bodo le veselile tega dela v blagor slovenskega ženstva, ki tvori sedaj del velike italijanske družine.

Iskreno čestitamo uredništvu «Ženskega sveta» na tem priznanju od drugoderne strani. Tudi ta pohvala naj mu bo v pobudo k nadaljnjemu stremeljenju in spopolnjevanju, pri čemer pa mu moreta biti na roko ne le naše ženstvo, ampak tudi vsa naša javnost, v prvi vrsti pa sloj razumnikov, mož in žena «od peresa». Pa tudi italijanska javnost naj bi ne prezirala tega priznanja v italijanskem ženskem listu. Migljej ji je to, ki kaže na pot, po katerem more priti do mirnega sožitja in sodelovanja: Medsebojno spoznavanje in uvaževanje pri delu na kulturnem in socialnem polju more dovesti do medsebojnega spoznavanja tudi na drugih poljih in se s tem tudi do medsebojnega spoštovanja, kar bi neopogibno blazilo razna nasprotstva, ki še razdvajajo ob plemeniti.

Pozor na sleparje! Elegantno oblečen gospod pride k mizarju, da si pokazati različne načrte ter končno naroči pohištvo za znesek 10.000 lir. Prosi nato mizarja, naj mu napravi takoj račun opozarjajoč ga, da je treba prilepiti na račun kolek 25 lir, in v obljubo, da po ravnanju račun s čekom potom banke, se postavi. Mizar seveda zamaž tak na obljubljeni ček. Ni sicer mnogo na škodo, izgubil je le nekaj časa in 25 lir. Večjo škodo trpi pa različni krčmarji, hotelirji in natakariji, pri katerih se elegantni gospod ponosa z ogromnim računom, pripoveduje, da je začasnno brez denarja, da pa v par dneh pričakuje večjo svoto potom banke, ter pije, je in prenočuje «na upanje» in si zraven izposojejo od njih denar. Čez par dni pa elegantni gospod izgine brez sledu. — Tak slučaj se je v zadnjih dneh pripetil v Bozenu, kakor pripoveduje «Tirolo».

Pazite na ponarejen denar. Na tržaški kazenski sodnji in tudi na podzemnih sodiških leže ogromne svote denarje, tisoči in tisoči v sodnih spisih, kjer tvorijo «corpus delicti». To je sam ponarejen denar. Ti tisoči pa so v redkih slučajih prišli v roke pravice ob enem s poklicnim razpečevalcem ponarejenega denarja. Večina slučajev pa se tiče nedolžnih žrtev svoje lastne nevednosti in nevednosti. Posebno hudo je pri tem, da imajo tisti, pri katerih se najde ponarejen denar, poleg globoke škode še opravo s sodnijo. Tu ni pomoči. Zakoniti predpisi so strogi in strogo se morajo izvajati, da se občinstvo obvaruje še pred večjim zlom. Naj opišemo tu primer, ki je res žalosten a ob enem poučen. H kmetu Francu D. v S. je prišla pred mesecem dni tuja branjeva ter ga vprašala če ima kaj na prodaj. Kmet ji je prodal nekaj poljskih pridelkov in nekaj srebra za približno 1000 lir. Ko je pa hotel prejeti denar razpečati, mu je bilo povedano, da je denar ponarejen. Za stvar so zvedeli orožniki, zasegli denar ter aretirali kmeta. Jasno je, da je naš kmet nedolžen. Na nesrečo pa mož ni preveč brijten, njegovi sosede ga opisujejo z besedo «revček»; ta okolnost in pa močnejši strah, da je s prodajo srebra res kaj zagrešil, sta povzročila, da je kmet dajal orožnikom nejasne in netočne odgovore, kar je zopet vzbudilo pri orožnikih sum, da imajo v rokah poklicnega razpečevalca ponarejenega denarja. Konec je ta: Kmet trpi veliko globočno škodo, sedi pod ključem že mesec dni in bo še sedel. Ker se sam ne zna zagovarjati, bo moral vzeti odvetnika in plačati stroške, da se obvaruje pred obsodbo.

Vsak čitatelj nam bo pritril, ali iz lastne izkušnje svojih znancev, da je sličnih slučajev mnogo. Tu je treba iskati odponosti na vse načine. Vsak naš inteligent, posebno pa posojilnice, županstva, župniki in učitelji so poklicani, da storijo tu, kar je v njihovih močeh. Ponarejeni bankovci se dajo zelo lahko spoznati, a zadostuje tudi, da se ljudem pokaže na pravem bankovcu karakteristične lastnosti, katerih ponarejen bankovec nima. Župan-

stva posebno bi eventuelno utegnili dobiti od oblasti «na posodo» v svrhu peduka vzorce ponarejenih bankovcev. Vsaka krčma bi se morala spomniti vsaj enkrat na teden za pet minut v šolo o spoznavanju ponarejenih bankovcev. Vsaka večja vas bi morala sama skrbeti za to, da gre pameten mož k bližnji posojilnici ter se da podučiti, kako se razločujejo pravi od ponarejenih bankovcev. Vaščani naj bi zložili zanj stroške potovanja, a ta mož naj bi jim bil potem o priliki, posebno ob sejmih na razpolago. Nikdo naj se ne spušta v kupčije z neznanimi branjevkami in potujočimi krčmarji. Take kupčije danes niso nič prida in zraven obstoji nevarnost, da pride do ponarejenega denarja. Le radi popolnosti naj se opišemo, kako si je neki brijten kmet stalirski bankovec. Dobro je znal, da ga ne sme dati naprej. Zato ga je proti moli odškodninski kazal ter podučeval svoje znance ob pristnem bankovcu o razlikah med obema bankovcema. Ko je nabral približno sto lir te nove «šolinice», je ponarejeni bankovec slavnostno sežgal. Mož je tako popravil svojo neizgodo in še zraven koristil drugim.

Dijaki Dne 6. t. m. se je vršil ustanovni občni zbor «Dijške Matice». Društvo si je nadelo nalogo organizirati celokupno podporno akcijo za vse naše srednje- in visokošolsko dijaštvo. Zato je potrebno, da ima društvo oporo v narodu in da ima na razpolago sredstva za podeljevanje podpor.

Naše dijake čaka v prvi vrsti naloga, da agitirajo za «Dijško Matico», da ji nabirajo prispevke — z eno besedo, da so «D. M.» na razpolago.

Pozivljamo vse srednje- in visokošolce, da se včlanijo, ker le člani bodo dobivali posojila oz. podpore. Potrebno pa je, da se v vrhu statistike vsega našega dijaštva vsi dijaki vsaj prijavijo društvu z navedbo bivališča in šolskega leta, oz. semestra študijev.

«Dijška Matica» Trst, via Fabio Filzi 10, I. «Šolsko društvo», podružnica pri Sv. Ivanu priredi danes, 28. jan., zabavni večer na verandi Narodnega doma v korist otroškemu vrtcu. Domači dijetanje bodo igrali šolajoči «Putifarka» in druge šaljive prizore. Svirali bo domači salonski orkester. Med točkami se bo vršil lov na petelca. Po bogatem vzporedju ples. Vabljeni so vsi okoličani in meščani. — Začetek ob 6. uri zvečer.

Poslano*) Podpisani izjavljam, da ne bom odgovarjal za dolgove, ki bi jih napravili moja mačeha Franciška Glavina (Majdna) in njena hči Karla Sudič pri trgovcih, krčmarjih in drugje.

Josip Glavina, Lonjer 155.

*) Za članka pod tem naslovom odgovarja uredništvo in toliko kolikor mu zakon velja.

Mali oglasi

SLUŽKINJA se išče. Via S. Lucia 5. Zglasti se v pondeljek popoldne. 138

GOSPOD ali gospodična se sprejme v službo. Zahteva se znanje hrvaškega jezika. Prednost imajo tisti, ki poznajo hrvaško steno-grafijo. Pismene ponudbe poslati na naslov: Casella postale 314, Trieste, Centro. 139

KOZA, bela, švicarske pasme, najboljša plemena, breja 4 mesece, se radi selitve proda. Androna Fortunato 2, Trst 15, Gregorici. 140

INTELEKTUALNA, poštna vdova, želi znanja v svrhu ženitve z izobraženim, dostojnim gospodom s stalno službo ali trgovcem. Ponudbe pod «Mirna jesen» na upravnistvo. 134

SOBA s posteljo se odda. Via Battisti 33, III. vrata 11. 135

SEMSKI KROMPIR ameriški, rdeči, se naroča pri Kmetijski zadrugi v Trstu, ul. Raffineria 7. Istotam se dobijo tudi vsa poljska in vrtna semena, kakor tudi različne sadike trt cepeljen in divjakov. 141

CEVLJARSKI šivalni stroj «Singer» se proda. Scorcola - S. Pietro 217, I. 136

MALA HIŠA, obstoječa je kuhinje, treh sob, podstrešja in vrta, v lepem industrijskem kraju ob železnici v Sloveniji, se takoj proda za L. 3000. Pojasnila daje Kos, Maribor, Klavniška ul. 12. Za odgovor priložiti 2 L. 137

SOBICA se da v najem. Via Maiolica 12, IV. vrata 44. 132

OSEBA, ki je šela nasled g. Rudija M. je naprežena, da se zgleda v upravnistvo. 131

PRODAJ elegantno, črno, žametno suknjo, rdeč in temnozelen plašč. Androna Pondares 6, vrata 5 (slozi predor). 133

PRODA SE ali da v najem mlin v raši pri cesti, zraven hiša s tremi sobami, vežo, hlevom, nji, travnik, gozd in vodovod. Cena po dogovoru. Ukmar Franc, Koholi št. 9, p. Stanjel na Krasu. 143

VDOVEC, samostojen, krojač, srednje starosti, zdrav, dobrega srca, izkušen tudi v kmetijstvu, želi znanja z gospodnično ali vdovo od 38 do 45 let, z malim posestvom. Ponudbe brez natančnega naslova se ne upoštevajo. Ponudbe pod «Mirno srce» na upravnistvo. 144

NA PRODAJ v Mariboru: Tovarna salam in mesnatih izdelkov, dnevna izdelava do 1 vagona, vsi mesarski stroji in hladilnica, hlevi za živino in klavnica, še posebej dva orala zemljišča. — Velika, enonadstropna vogalna hiša, sredi mesta, dve fronti in druga enonadstropna z vrtom v bližini prve, primerna za trgovino, banke itd. — Veliko posestvo 245 oravov, večina gozda, 3 hiše s hlevi in vsem živim in mrtvim inventarjem, parno žago z enim galerom, 3 cirkularji in raznimi mizarskimi stroji. — Pojasnila daje odvetniška pisarna dr. R. Ravnik, v Mariboru, Sodna ulica št. 14, I. 142

KATERI SLOVENSKI TRGOVEC bi sprejel 15-letnega krepkega dečka — siroto brez matere — v trgovino kot vajenca, ker ima veselje do nje? Natančnejša pojasnila daje: Župni urad, Zagorje, št. Peter na Krasu. 145

BABICA, avtorizirana, sprejema od 12.—16. Sprejme noseče na dom. Ljubezniva oskrba. Corso Garibaldi 23, I. 146

POROCNA SOBA iz predvojne, 10 kosov, se proda za L. 750. Corso Garibaldi 29, vrata 6. 147

ZEMLJIŠČE ob Bohinjskem jezeru, pripravno za zidanje velikega hotela in modern hotel se proda. Pojasnila daje Fr. Trittenwein, Bohinjska Bistrica, Gorenjsko. 148

NA PRODAJ je več hiš in razna posestva v Mariboru, Pojasnila daje Zupan, Zagata št. 1 ob Tržaški cesti, Maribor. 106

ABSOLUTNO drž. trgovske šole v Ljubljani, s šestmesečno prakso na veleposredstvu pri kmetijsko-gozdnem obratu, želi nastopiti službo pri večji trgovini, na veleposredstvu ali lesni industriji. Cenjene ponudbe na A. W. Grmače - Litija, Jugoslavija. 110

PAINEPELLER in Reumazan, izkušeni sredstvi proti trganju in bolečinam po udih, plečih, križu, se dobijo v lekarni v liir. Bistrici. 73/5

ANTON STANČIČ, Črnkal, Istra, išče zakonca, oba sposobna v trgovini z raznovrstnim blagom. Trgovina je dobro upejvana in je v zvezi s prodajo tobaka in gostilno. Stanovanje v hiši. Potrebno je nekoliko kavic. 112

KROMPIR semenski (ameriški rdeči), kakor tudi drugih vrst se naroča proti predplačilu pri Kmetijski zadrugi v Trstu, via Raffineria 7, kjer se dobe tudi trte, različna semena in umetna gnojila. 116

PARKETIST sprejme polaganje in čiščenje. Naslov pri upravnistvu. 118

MLEKO prvovrstno, na drobno in debelo, Via Giulia 28. 119

POSESTVO v bližini jugoslovanske meje, obstoječe iz hiše s prostori za trgovino, ki je nad 30 let dobro uspevala in koncesijo za gostilno, iz gozda in sadnega vrta, vse v dobrem stanju, se takoj proda z vsem premočnim inventarjem. Naslov pri upravnistvu. 121

ŠIVALNI STROJ «Singer» se proda po ugodni ceni. Coroneo 1. 124

KUPUJEM črne, papir, železo, kosti. Molino grande 20, Babič. 129

KMETSKA HIŠA s 5 stanovanji in približno 1800 sejinj zemljišča v Kolonji se takoj proda za L. 30.000. Naslov pove upravnistvo. 130

POSESTVO v Zgoniku št. 30 se proda. 125

BILFE cepljene in bilfe Rupestris monticola najboljša vrsta ima na prodaj oskrbnistvo veleposredstva grofa Aleksa Geronimi v Sv. Petru pri Gorici. 152

TRTE cepljene in sadna drevesa se dobijo pri trtnici Ivan Fortič, Preserje, p. Komen. 54

MALALAN RUDOLF, Opčine, prodaja po najnižjih tovarniških cenah vsakovrstne opeke iz dobroznane goriske opekarnice Urbanis & Co., apno, cement, pesek ter raznovrsten les. Prodaja tudi vsakovrstna vina, tropinovec na drobno in debelo po konkurenčnih cenah. Črno istrsko ter belo vipavsko na drobno po L. 3.20, od 30 l naprej po 2.40. 77

POZORI Krone, korale, zlate, platin in zebrovi je po najvišjih cenah plačuje edini grof Belletti Vita, via Madonnina 10, I. 82

POZOR pevski in glasbena društva! Na prodaj imam več klavirjev, harmonijev, gosli, citer, starih in novih. Pogoji ugodni. Ivan Kacin, via Carlo Favetti 6 Gorica. 2114

G. DOLLINAR Trst — Via Ugo Polonio 5 (prej Via Bacchi) Telefon 27-81, uvoz — izvoz. Velika zaloga papirja za zavijanje pisalnega i. t. d. papirnatih vreč ter valčkov raznih velikosti lastnega izdelka. 79

GLASOVILJE, harmonije in orglje popravljajo in uglašuje Andrej Pečar, Trst, Via Molino a vento št. 5/III. 17

POZORI! Kupujem po visokih cenah vsake množino starca železa, čunji, kosti in kovine. Pridem dvigniti tudi na dom. Pisati Snidersič, Via S. Giustina 8, Trst. 63

V svrhu povečanja manufakturne trgovine v lepem mestu Slovenije se išče

družabnik.

Potrební kapital L. 100.000. Sodelovanje se želi a ni pogoji. Ponudbe na upravnistvo pod «Družabnik». 47

Večje solidne tvrdke

katere se zanimajo za nakup fižola itd., naj se b'agovolijo obrniti oziroma poslati svoje naslove tvrdki I & J. Rojc, Selo pri Ljubljani, nakar dobijo kar najpovoljnije ponudbe iz lae .ac .z .loge. (26/2)

Vsled izselitve se proda na periferiji Ljubljane

dvonadstropna trgovska hiša

s takoj prosiimi lokali, skladiš em in stanovanjem.

Istotam se proda

krasna stavbena parcela

v sredini Ljubljane. Pojasnila daje Anton Guštin, Selo št. 38 pri Ljub. ni. 263

MLEKARSKA ZADRUGA

ZATOLMIN

priporoča svoje prvovrstne mlekarске izdelke, posebno svoje vedno sveže čajno maslo, izvrstni sir iz najboljših planin in jako okusno pripravljeno skuto.

130

ZAHVALA.

Iskreno se zahvaljujemo vsem onim, ki so na katerikoli način počastili spomin našega dragega pokojnika

Ivana Faganeli-ja

Posebna zahvala čč. duhovščini, darovalcem vencev ter sploh vsem, ki so pokojnika sprejeli na zadnji poti.

MIREN, 27. januarja 1923. (50)

Žaljujoči ostali.

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

106

110

73/5

112

116

118

119

121

124

129

130

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

106

110

73/5

112

116

118

119

121

124

129

130

Politično društvo „Edinost“ v Trstu poziva vse svoje poverjenike, da poberejo članarino za tekoče leto pri članih svojega okraja. Članarina znaša kakor doslej, L 4 letno in 50 stotink pristojbine za izkaznico, skupaj torej L 4.50.

Važnosti in pomena političnega društva pač ni treba posebej poudarjati. Če kdaj, bi moral sedaj vsak naš človek postati član političnega društva „Edinost“. Društvo vzdržuje svoj urad, kamor se naši ljudje zatekajo po nasvet in pomoč v vsaki zadevi. Kako zelo je urad potreben, pričajo številni njegovi obiskovalci. Politično društvo „Edinost“ bo zamoglo vršiti nadalje svojo nalogo le, če bo imelo dovolj zaslonbe od strani našega ljudstva. Naproseni so torej vsi člani, da poravnajo svojo članarino za tekoče leto in da pridobijo družbo čim več novih članov.

Odbor Polit. društva „Edinost“ v Trstu, via S. Francesco d'Assisi 20, I.

„Dijaška Matica“. Na ustanovnem obnem zboru „D. M.“ 6. t. m. se je položil temeljni novemu podpornemu društvu za srednje- in visokošolsko dijaštvo. Društvo naj bi skrbelo za materialne podpore našemu po veliki večini revnemu dijaštvu. Kdor pozna težke razmere, v katerih živijo naši dijaki, bo izpoznal pomen „Dijaške Matice“.

Koliko naših dijakov je moralo pustiti šolo, ker jim sredstva niso zadostovala, da bi nadaljevali svoje študije. Pomagajmo zato našemu dijaštvu, podpirajmo ga, in to potom „Dijaške Matice“, ker je to način najizdatnejši tudi za poznejše rodove. Dijaško-visokošolsko bo podpirano samo s tem, da mu bo podeljeno trezobestno posojilo, katerega bo moral vrniti po dovršenih študijah. Ta denar bo prišel zopet drugim v korist. Podpiralo se bo samo one dijake, ki se obvezajo, da se nastanejo po dovršenih študijah v Italiji.

Danes je „Dijaška Matica“ brez sredstev in ne more se začeti s pospiranjem. Zato pa naberimo sredstev, da se začne podpirna akcija vsaj z bodočim šolskim letom. Letna članarina znaša 12 L; vpisnina 2 L; ustanovnina 100 L; in sicer: za fizične osebe enkrat za vselej, za društva in občestva za dobo petih let.

Prispevki se pošiljajo potom „Zadružne Zveze“ v Trstu. Za informacije se obrni na Fabio Filzi 10, I. v popoldanskih urah (od 16. - 19. ure).

Jubilej vrlja beneškega Slovence. Pretekli četrtek je slavil naš vrlji beneški Slovenec, znani kulturni delavec, pokrajinski zastopnik šentpeterskih Slovencev, pevec in pisatelj mons. Ivan Trinko-Zamejski šestdesetletnico svojega rojstva. Slavljenec je bil in zdrav ter je ohranil v polnem obsegu svoje telesne in duševne moči. Velezaslužnemu našemu beneškemu rojaku čestitamo ob tej priliki od vsega srca ter mu kličemo, naj ga Bog živi še mnogo let živga in zdravega njegovim ožjim rojakom in vsemu našemu rodu v Italiji.

Društvene vesti

V nedeljo dne 4. februarja priredi šentjakobsko MDP dramatični večer pri Sv. Ivanu v korist podružnični šolskega društva pri Sv. Ivanu s sledečim programom: Kajeti: „Svrčanje“, poje ženski odsek MDP; S. S. „Mati“. Monolog. Izvaja g. Josip Fischer; N. N. „Venček narodnih pesmi“, izvaja ženski odsek MDP; Crimer: „Mozka Satana“, groteska v 1. dejanju. Izvaja dramatični odsek MDP.

Javna knjižnica šentjakobke „Citallnice“ posluje redno vsako nedeljo od 10.-11. dop. v prostorih „Šolskega društva“ (stara policija) pri Sv. Jakobu. Istčasno se vpisujejo novi člani. Članarina znaša 1 L mesečno, vpisnina 1 L. Vse one člane, ki imajo izposojene knjige že nad tri tedne, opozarjamo zadnjič, naj jih takoj vrnejo, da se tako izognejo javnemu opominu in v vsakim dnevem naraščajoči globi. Ostale člane pa opozarjamo na pravila, ki so prilepljena v vsaki knjigi in katerih se odbor točno drži. — Odbor.

M. P. D. - Sv. Jakob ima v ponedeljek, dne 29. t. m. ob 19. redno odborovo sejo. — Preds. — V ponedeljek točno ob 20.30 redni sestanek. Po sestanku ob 21.30 vaje dramatičnega odseka. Vsi igralci, ki nastopajo v II. dejanju „Desetega brata“, morajo biti brezpogono pri vajah.

Danes ob 2. pop. izlet v bližnjo okolico. Zbirališče: Društvo. prestori.

„Dijaška Matica“. Jutri, ponedeljek ob 19.30 se vrši seja izvršilnega odbora. — Preds.

Tržaško kolesarsko društvo vabi kolesarje in ljubitelje športa na sestanek, ki se bo vršil danes, 28. jan. pri Sv. Ivanu v Nar. domu, da se zopet oživi športno delovanje.

Iz tržaškega življenja

Smrtna nesreča v ulici Coroneo. Včeraj popoldne okoli 4.30 se je zgodila v ulici Coroneo nesreča. Zidar Anton Ferluga, star 43 let, stanujoč v Rojano — Vernielis št. 587, je mešal malto na ograjdu v četrtem nadstropju sodne palače. Nenadoma se mu je vdrl pod, in tako je padel nesrečnež na kup opeke. Prebil si je črepijo ter si zlomil obe roki in nogi. Bil je pri tej priči mrtev. — Vsi dve nesreče so opustili njegovi tovariši pol ure prej delo.

Mrtič na cesti pri Banah. Dva dekca sta za potu iz šole našla pred večeršnjim na cesti pri Banah okoli šestdeset let starega, slabo oblečenega moža, ki ni dajal od sebe najmanjšega znaka življenja. Pozneje je prišel na lice mesta zdravnik ter ugotovil, da je najdeni mož mrtev. Pri mrtvici niso našli nikake listine, ki bi izkazala njegovo ime, ali vsaj bivašče. Na njegovem telesu ni zapaziti najmanjših poškodb. Domneva se, da ga je zadel srčna kap. Prepeljali so ga v tukajšnjo mrtvašnico v bolnišnici, kjer ga bodo razčistili in ugotovili vzrok smrti.

Eden, ki je našel to, kar ni iskal: dlako v... Javni Kotlarja Antona Roberti je doletelo včeraj veliko presenečenje: ni iskal iz hudočije dlako v jaku, a vendar jo je našel.

Opoldne je prišel namreč z dela domov h kosilu. Kosilo se je že kadilo na mizi. Ko je pojedel, mu je žena ocvrla za približek jajce. Da bi tega nikoli ne storil! Mož je namreč zagledal v ocvrtem jajcu dlako ter začel predavati ženi o snagi. Če bi bila ženska malo bolj zvita, bi mu bila lahko odgovorila, da mu je gotovo padla v jajce dlaka z brkov. Mož bi se dal o tem gotovo prepričati in tako bi bilo besedi konec. Ker pa si ni znal pomagati in ker mu je pridno odgovarjala na rime, je nastalo med njima hudo sporenje. Vsa stvar se je končala s tem, da jih je dobila ženska po hrbtu ter da je morala iti iskati prvo pomoč na rešilno postajo.

Vesti z Goriškega

Gorica pozablja. Gorica počasi pozablja, da je bila še pred nedolгим izobesila žalne zastave in je z demonstracijami in shodi izražala globoko nezadovoljstvo nad tem, da se je vlada izpozabila tako daleč, da je pred celim svetom zatajila ogromno vrsto žrtve, ki jih je moralo prenesti mesto in njeno prebivalstvo, ter ga je, da miho rečemo, dala po oskrbi njegovi odrasli sestrji Vidmu. Gorica pozablja, pravimo, zakaj Gorica pleše in se raduje v znamenju pusta od večera do jutra, kot da se ni ničesar zgodilo. Morda hoče s tem zabrisati svojo sramoto in v ples in rajanje potopiti svojo žalost. Mogoče. Saj vemo, da nekateri delajo z vsemi močmi, da zapade pozabljenju, kar se je zgodilo. Na ta način se tudi bojijo odkriti besede in so jo po načinu nekdarjih vojaških oblasti začeli zatirati na desno in na levo, povsodi.

Nasilna sredstva. Že neštetokrat smo poudarjali, da smo odločno nasproti vsakemu nasilnemu sredstvu, ki bi grozilo od te ali one strani. Obsojati moramo napad na dirja. Besednjaka najodločneje, obsojati moramo vse tiste mere, ki jih podvzamejo razni elementi v obrambo države, kot se izražajo. Kakor čujemo, so napovedali boj goriškemu časopisu, posebn „Straži“. Baje da so prišli z grozno k vodju „Narodne Tiskarne“. Ali je to resnica? Tedaj s te strani hočejo pritisniti? Ne spominjajo pa se, da so napadli vodjo „Narodne Tiskarne“ v „Corriere di Gorizia“ kot slavočila tedaj, ko so sli svoj list tiskati drugam, ne radi tega, da hranijo svojo italijanstvo čisto, ampak iz povsem drugačnih vzrokov. Saj se razumemo! Danes imajo tudi pogum nastopiti zgoraj omenjene poti, prej ga niso imeli.

Tečaj za italijanščino. Učitelji (ce) iz sežanskega okraja, kateri bi hoteli posejati tečaj za italijanščino, naj se priključijo pri tov. Vlachovich Ivana, Sempolaj, p. Nabrežina. — Kraj kurza se določi kasneje. Priključite se, izpit je pred duri!

Goriško okrajno učiteljsko društvo ima dne 4. februarja t. l. ob 9% svoje zborovanje v Trgovskem domu v Gorici s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva. 2. Dr. Leopold Bobič: Občinska in deželna uprava po italijanskem zakonu s posebnim ozirom na šolstvo. 3. Tovariš Franc Mermolga: Naš tiskarski sklad. 4. Raznoterosti. — Pridite vsi, ker je prisotnost oblikovna. — Predsednik.

Vrhpolje pri Vipavi. Gasilno društvo je imelo 21. januarja svojo običajno predpustno veselico, ki je povsem povoljno izpadla, zlasti če upoštevamo, da je bila skoro večina igralcev prvič na odru. Igra „Na visokem“ je ena naših navedenih igrokazov, vzeta iz domačega ljudskega življenja, jasna slika, kam pripelje človeka pohlep po bogastvu. Za uprizaritev je, ako je sama na sporedu, skoro nekoliko prekratka. Vloge so bile dobro pogostene: Korenčan je bil jako glasen, le svojim občutkom bi moral dati več izraza, Ivan in Anica sta bila prebojasta in premalo nežna, ženske vloge so bile prethito igrane, tako da se je zadal v dvorani igrati le težko sledilo. Režija je prišla premalo v ospredje, kar je delalo zelo mučen vtis na občinstvo. Naši ljudje so dobri igralci in tudi dobre volje ne manjka, toda uspeh igre je odvisen od režiserja. Pomnimo naj o prodajalnih srečih, da so s tem med dejani delale precej šuma, primerneje bi bilo da bi gospodične prodajale le pred igro ali med odmorom.

K takim prireditvam bi se prav dobro podale še kake pevske ali tamburaške točke, ki jako blagodejno vplivajo na naša ušesa.

Idrja. Prostovoljno gasilno društvo v Idriji se tem potom najvidnejše zahvaljuje vsem cenjenim darovalcem mesta Idrije za darove, katere je podpisani odbor nabiral v svrhu gradnje gasilnega doma. Obenem gre tudi zahvala občini Dole, katere je nakazala 100 lir v ta namen.

Denarja se je nabralo 4350 (štiritisočtristopetdeset), katere svota je naložena v tukajšnji mestni hranilnici. Bog plačaj vsem darovalcem. — Pripravljani odbor za zgradbo gasilnega doma v Idriji.

Gospodarstvo

DR. RADOSAVLJEVIČ O JUGOSLOVENSKI VALUTI.

Načelnik finančnega ministrstva je včeraj na predsedstvu pokrajinske uprave razpravljal o položaju jugoslovenske valute. Povabljeni gospodarstvi in trgovski predstavniki so z velikim zanimanjem sledili tem oficijelnim izjavam, ki so, dasi optimistična, napravila vtis pravilne stvarne presoje in argumentacije. Dr. Radosavljevič je pričel, da se dinar čimprej in temeljito popravi. Leteči dolg se je zmanjšal, zmanjšal se je dolg napram Narodni banki. Inflacija do sedaj ni narasla v brezupni meri in se tudi v bodoče ni bati te nevarnosti. Promet se boljša, njegova sredstva se množijo zlasti iz reparacij. Izseljenci so poslali precejšnje množice dolarjev. Platilna bilanca je stanovitna, če tudi pasivna. Povzemanje carinskega nabitka od 7 na 9% utegne omejiti uvoz luksuznih predmetov. Najzanimivejši del vsega predavanja je bilo nadalje poročilo o vzrokih padanja dinarja. Ti so bili: poročilo o mobilizaciji, o izrednih vojaških kreditih, o mandatu Bolgariji. Ti vzroki so v inozemstvu napravili pravi alarm zoper dinar. In mednarodna spekulacija je seveda takoj zagrabila dinar in ga pritisnila, kar se je dalo. Dr. Radosavljevič je zastopnikom bančnih krogov pojasnil tudi vprašanje spremembe v pravilniku, o čemur se je razvila zelo stvarna in zanimiva debata. Ob sklepu so gospodarstvi predstavniki izrekli in poudarili tudi opravičeno željo, da se čimprej ustanovi v Ljubljani popolna efektivna valutna in produktivna borza. — Ta gospodarstvi sestanek je bil po dogodkih zadnjega tedna in časa zelo potreben. Na ta način se je pač najhitreje pregal ves strah, ki je zavladal ravno kar tudi

po celi Ljubljani in Sloveniji glede valute, da je občinstvo hitlo kupovati in zalagati se zlasti z živili itd.

Bilancično stanje narodne banke dne 15. januarja 1923.

Aktiva	
1. Kovinska podloga	345.053.306.99 D
2. Posojila	1.489.669.759.04 »
3. Prejemki od države	4.517.546.963.26 »
4. Vrednost drž. domen	2.138.377.505.00 »
5. Saldo raznih računov	35.412.505.30 »
Skupaj	8.526.059.697.59 D
Pasiva	
1. Vplačana glavica	18.211.000.00 D
2. Rezervni fond	4.930.054.87 »
3. Novčanice v obtoku	5.028.782.750.00 »
4. Razne obveznosti	1.335.758.729.72 »
5. Terjatve od države	2.138.377.163.00 »
Skupaj	8.526.059.697.59 D

V času od 8. do 15. t. m. se je obtok papirnatega denarja zmanjšal za 9.702.900 dinarjev.

DAROV

V počenjenje spomina pok. Stefana Ferluga daruje dr. Wilfan L 30 Dijaški Matici. Denar hrani upravnistvo.

V počenjenje spomina pok. Stipeta Ferluga daruje družina Svetka Martelanca L 25.— Dijaški Matici v Trstu.

Mesto venca na grob pok. Stefana Ferluga darujejo za Dijaško Matico dr. Gorgije Vesel L 50, dr. I. M. Čok L 50 in Josip Velušček L 25. Denar hrani upravnistvo.

Ker se nista mogla udeležiti pogreba pok. Stefana Ferluga darujeta dr. Čermelj in soproga L 10 za Dijaško Matico.

Borzna poročila.

Tečaji:	
Trst, dne 27. januarja 1923.	
Jadranska banka	100
Cosulich	33
Dalmatija	340
Gerolimich	1350
Libera Trieste	415
Lloyd	143
Lussino	630
Martinolich	132
Oceanica	123
Premuda	345
Tripcovich	270
Ampela	525
Cement Dalmatija	385
Cement Spalato	268

Valuta na tržaškem trgu.	
Trst, dne 27. januarja 1923.	
avstrijske krome	—75.— —82
avstrijske krome	—9275.00310
tekošloslovske krome	59.75.— 60.25
dinarji	17.30.— 17.70
lejl	9.10.— 10.25
marki	—07.— —09
dolarji	20.70.— 20.90
francoski franki	131.50.— 132.50
švicarski franki	387.— 391.—
angleški funti papirnat	97.20.— 97.50

ŽIVNOSTENSKA BANKA

PODRUŽNICA V TRSTU
Ulica Roma vogal ul. Mazzini. — Lastna palača.
Delniška glavica in rezervni sklad K. Č. št. 225.000.000
Izvršuje kulturno vse bančne in menjalnične transakcije.
Uradne ure od 9-13

Pozor! Pozor!

Proda se v Jugoslaviji
lepo posestvo
ki meri 45.000⁰⁰ 5 minut oddaljeno od mesta Kranj na glavni cesti Med-Jesenice, pripr. vno za vsako obrt ali kmetijo. Zamenja se evntuelno s hišo v Trstu. Cena primerna. — Pojasnila daje lastnik Franc Magdič, Kranj. (12)

ODVETNIK

ki prevzame dobro pisarno v mestu na deželi, dobi pojasnilo pri gg. dr. Pretnerju ali dr. Podgorniku. 45

IVAN KERŽE

ma v lastni zalogi najraznovrstnejše kuhinjske in druge hišne potrebščine
iz aluminija, steklovine, lesa in emailirane prsti.
TRST — Piazza San Giovanni 1

Zaloga pohištva

ANTON BREŠČAK
Gorica, Via Carducci št. 14
(prej Gosposka ulica).
Doma kar manjka naj pregleda vsak — vse naj napiše si pri dnevnih luči — omare mize, stole, posteljnjak — in vse kar rabi sploh v domači kući. — Kar manjka, to mu preskrbi Breščak — štiri-najst številka ulica Giosue Carducci.

ČEVLIARNICA

MICOLICH
Trst, via Udine 32 (vogal L' Ariosto)
(prej Belvedere)
Izbera moškega, ženskega in otroškega obuvala. Sprejema naročila in popravila. Lastna delavnica. — Usnje zajamčeno. Cene nizke. Postrežba točna.

Prodaja na obroke!

Vedno novi dohodi

izgotovljenih oblek po meri za moške in ženske, paletots, nepremočljivih plaščev, nogavic, perila, klobukov, preprog, vzmeti, žimnic, divanov itd.

Krojačnica prvega reda.

Uradniki! Ako se želite dobro obleči, z malimi stroški in pod dobrimi pogoji, obrnite se vedno le na najstarejšo in najboljšo prodajalnico na obroke

R. JERALLA — Trst

Via XXX. ottobre 3/1 (prej Via Caserma)

Prodaja na obroke!

Konsumno in gospodarsko društvo v sv. Križu pri Trstu

krčmarja s kavcijo.
Prenudbe na ochor do 10. februarja.

Srebrne krome in zlato plačujem po najvišjih cenah

ALOJZIJ POVH

Trst, Piazza Garibaldi št. 2
(prej Barriera)

Krone L 1.65, goldinarji L 4.35
Trst, Via Pondeares 6, I. nadstr. desno

BANCA DELLA VENEZIA GIULIA

Delniška družba — Glavnica L 5.000.000.— popolnoma vplačana.
Zadružni sedež in osrednje ravateljstvo v TRSTU
Brezplačna emisija cirkularnih nakaznic, vse bančne operacije, menjalnica, borza.
Corso Giuseppe Verdi — GORICA — Telefon šte. 8 15/1
Blagajna posluje od 9-12 in od 15-17

Pozor na domačo tvrdko!

FRANC SAHIG, Gorica, Gosposka ulica sedaj Via Carducci št. 25, naznanja slavnemu občinstvu, da ima veliko zbero **šivalnih strojev** več vrst za krojače, šivlje in čevljarje iz najboljših nemških tovarnen, katere Jamči 10 let.
Dalje velika izbira dvokoles. Izjemno prodaja tudi na obroke. — Ceniki na zahtevo poštine prosti. Lastna mehanična delavnica. 61

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Trstu.
Vogal via Valdirivo 27 — Via 30 ottobre 11
Izvršuje vse bančne posle.
Kupuje in prodaja raznovrstne tuje valute. — Prodaja in kupuje jugoslovenske krome. — Izvršuje nakazila SHS kron v Jugoslavijo. Sprejema SHS krome na obrestovanje po dogovoru.
Vloge na knjižice v Lirah obrestuje po 3 3/4 % netto
Vloge na tekoče račune po 4 1/2 %
Vezane vloge obrestuje najugodnejše po dogovoru.
Glavni sedež banke: LJUBLJANA.
Podružnice: Gorica, Maribor, Celje, Kranj, Ptuj, Brežice, Novisad, Sarajevo, Split, Metković.
Delniška glavica in rezerve: Dinarjev 38.000.000.—
Tel. št. 5-18. Urađuje od 9 do 12 1/2, in od 14 1/2, do 16.

Insertirajte v „Edinosti“